Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 9 (1260). 24:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING · GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG · FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN 5 MARS 1911.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

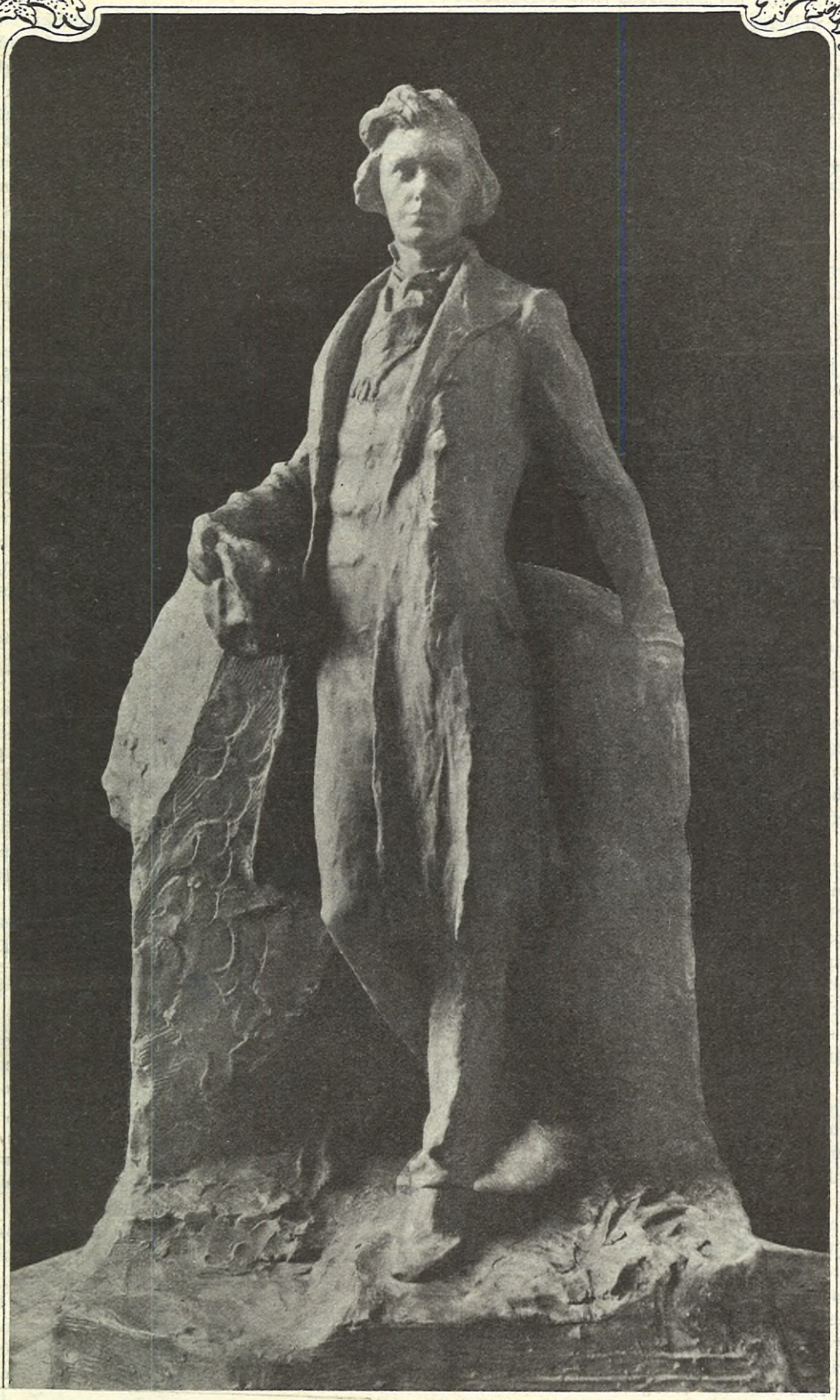

Carl Eldh: Förslag till st[illegible]aty öfver Gunnar Wennerberg.

Ännu engång Wennerbergstoden.

FYRA ÅR ha förflutit, sedan Idun hade glädjen att i första hand framlägga förslaget om en Wennerbergsstod i Uppsala. Täfling har ägt rum, kommitterade och jury ha granskat och förkastat de inkomna skisserna, af hvilka flertalet ej heller var värdt ett bättre öde; men så ställdes det Eldhska förslaget under vederbörandes ögon och ådrog sig stor uppmärksamhet. Detsamma hade också de påtagligaste förtjänster, dels i den poetiska uppfattningen af studentpoesiens skald, dels i den skulpturala formens sanning och friskhet, och det förefaller följaktligen den utomstående, som om kommittén borde ha tagit rättvis hänsyn till denna konstnärens lyckligt gestaltade tanke, allra helst som han själfmant underkastat den två omarbetningar, tills den fått den slutgiltiga form, vår reproduktion här utvisar. Det vackra hufvudet med sitt rika hårsvall, rockens mjuka fall kring den smärta gestalten och armarnas plastiska hållning — allt samlar sig till en skulptural rytm, som är på en gång mjuk och bärande. Göteborgs museum har också med riktig känsla för skissens förtjänster förvärfvat den för sina samlingar. Men hvad göra Wennerbergsstodens herrar kommitterade och jury under tiden? Jo, på grund af stridiga meningar strykes äfven C. J. Eldhs ypperliga förslag, och en annan konstnär, som stått utanför täflingarna, nämligen professor Theodor Lundberg, blir anmodad att utföra arbetet.

Hvilken kolossal oformlighet ett sådant beslut innebär, förstås lätt. Den offentliga granskningen beröfvas kanske möjligheten att få yttra sig i frågan, — verket skall fullföljas utan annan pröfning än den älskvärda kritiken från konstnärens närmaste och sedan hissas stoden direkt upp på sockeln.

Ur pietets- och konstnärssynpunkt är ett dylikt tillvägagångssätt uteslutande förkastligt, och just därför att i närvarande stund den tilltalande idén att i brons hugfästa Gunnar Wennerbergs diktargärning hotar att förfuskas, är en protest mot vederbörandes uppfattning af sina förpliktelser nödvändig. Här gäller ingalunda att på grund af personliga förbindelser främja en konstnär på en annans bekostnad, utan det gäller en värdig stod åt Gluntarnas skald, utförd af den lämpligaste kraften och under iakttagande af fullt lojala former.

Wettergren & Kerber

Direktör Dan. Broström

Årets tolf kapitel

Ett kapitel om söndagens bästa utnyttjande.

J. U.

Veckodagarnes krona

Prisbelönad uppsats af
Anna Schütz.

VÅR TÄFLAN om söndagens rätta begagnande som hvilodag har rönt en mycket liflig tillslutning från landets alla delar. Utom den prisbelönade artikeln, hvilken meddelas här, har en af de öfriga, signerad Stenia Jung, på grund af tilldeladt hedersomnämnande inköpts och skall denna uppsats inflyta i följande nummer af Idun. Vi uppmana därför vänligen signaturens innehafvarinna att ofördröjligen gifva sig tillkänna för redaktionen.

Tänk på att du helgar hvilodagen.

HELGD OCH HVILA! Dessa båda ord, af Gud själf oss gifna, äro innebörden af veckodagarnas krona. Hvad menas då med helgd och hvila? Det är icke att man, när klockorna på morgonen ringa samman, går till kyrkan för att kanske sömnigt lyssna till en predikan och att därefter gå hem för att öfverlämna sig åt dåsig sysslolöshet under den öfriga delen af dagen samt på kvällen gå till sängs med en känsla af lättnad att den långa dagen ändtligen är slut.

Vi begå en stor otacksamhet mot Gud, då vi i stället för att anse söndagen såsom en kär och oskattbar gåfva, anse densamma såsom en plikt, hvilken vi äro skyldiga att uppfylla.

Sabbaten är gjord för människans skull, icke människan för sabbatens skull. (Mark. 2: 27)

Den alltigenom rigorösa uppfattningen, hvilken mera uppfattar tredje budet såsom bokstaf än såsom ande, fordrar, att hela dagen på det strängaste användes till den s. k. gudstjänsten; att den blir en dyster dag full af tvång och stadgar, outhärdligt långsam och tröttande i sin tvungna sysslolöshet. I stället för att den evangeliska söndagsstämningen skall framgå ur evangelii glädje, tillbringas dagen i en asketisk och hypokondrisk stämning, hvarvid man icke skall kunna undgå att andetomhet och leda uppkomma genom öfvermåttet af andliga föredrag och andaktsstunder. Man glömmer att man lika litet af andlig som af kroppslig föda bör upptaga mera än det man kan smälta.

En annan uppfattning är att betrakta denna dag såsom en anledning till allehanda världsliga nöjen och förlustelser. Teatrar, biografer, o. d. besökas på sabbaten med särskild förkärlek, baler och bullersamma bjudningar tillställas. Ej ens den aflägsnaste tanke på helgd förefinnes.

En tredje åter är att betrakta söndagen såsom arbetsdag, lik veckans öfriga. Ja, en person i ganska framskjuten social ställning yttrade för ej längesedan att söndagen var hans bästa arbetsdag. Ringa välsignelse blir det nog af det trägna söndagsarbetet och Thiersch säger med rätta, att "sex dagars arbete med välsignelse äro mera värda än sju arbetsdagar utan". Liksom ett helt land (England) visar att en sträng sabbatsordning ej skadat detta land i ekonomiskt hänseende, så är det ock för den enskilde, för familjen.

Men huru skola vi då tillbringa vår söndag? utbrister nu läsaren af dessa rader. Inte skola vi sitta i kyrkan, inte skola vi gå på nöjen, inte skola vi arbeta och inte skola vi vara sysslolösa.

Jo, jag vill säga hur jag tänker mig att söndagen bäst firas.

Vi ha fått denna dag såsom periodisk hvilodag, bestämd till rekreation för själ och kropp och ett upplyftande öfver lifvets prosa till lifvets poesi. Men den som aldrig så litet känner till sig själf vet att vi tyvärr äro alltför mycket benägna att göra det jordiska till huvudsak och att vi för våra världsliga sysselsättningar, fröjder och sorger glömma bort den egentliga och yttersta kallelsen, omsorgen om vårt eviga väl. Vi gifva oss inte ro att på fullt allvar pröfva våra hjärtan och arbeta på vår andliga förbättring, och i många stunder är det oss rent af motbjudande. Men huru skola vi under sådana förhållanden kunna göra några framsteg i vår andes utveckling? Måste vi ej tvärtom gå tillbaka därvid och till slut sakna både håg och kraft att i allt göra det goda, sakna lugn och tröst i bekymrens tider?

Vill man gå framåt i den sträfvan jag nyss nämnde, så måste man så ofta som möjligt lösslita sin själ från de bojor, som hålla den fången, och lyfta tanken uppåt. Till hjälp i detta har Gud gifvit oss söndagen och den allmänna gudstjänsten. Vår evangeliska gudstjänst kallas ju "den sköna Herrans gudstjänst" och är väl, oaktadt de brister, som möjligen vidlåda den, något som vi böra vara varmt tacksamma för. Den är väl ännu ett af de säkraste medel, hvilka vårda och befästa det religiösa lifvet och inskärpa goda och redliga grundsatser i hela folket. Väl veta vi att den sanna gudstjänsten icke är inskränkt till vissa tider och rum, utan att vi när som helst och öfver allt kunna dyrka Gud. Ej blott i kyrkan, utan i våra hem, därute i skogen, som står som ett fridfullt Herrans tempel, och på det mäktiga hafvet. Men för den som känner samhällsandans stora betydelse för människan på alla områden af hennes lifsverksamhet, blir det en kär plikt att i templet förena sig med sina medkristna för att gemensamt höra Guds ord och uppmuntras till det goda.

Söndagen är en helig glädjedag och glädjen bör utsträckas äfven till den världsliga sidan af lifvet och hela söndagen bör bära en prägel af idealitet, ja jag skulle vilja säga festlighet. I familjemoderns hand ligger det att gifva dagen sin prägel och förberedelser därtill måste vidtagas redan dagarna förut. Hemmet storstädas på lördagen, i större hem göres början redan på fredagen, så att det på söndagsmorgonen står pyntadt och fint och ej fordras annan städning än den allra nödvändigaste af sofrummen. Familjemedlemmarne hälsa hvarandra söndagsklädda. Detta innebär icke att man ikläder sig någon s. k. stass, och mången mor finnes ju, som hvarken själf eller för sina barn har någon egentlig särskild söndagsdräkt, då "bästa klädningen" måste sparas till någon bjudning o. d. och ej får användas hemma. Men det finnes nog alltid något som äfven hvad klädedräkten beträffar kan särskilja dagen från de öfriga; om ej annat, så med ett ljust vackert förkläde, ett annat band i håret o. d. Småaktigheter, säger ni måhända. Men hvem har ej känt, hvilken makt det ligger i småsaker, hvilka antingen verka såsom beständigt förskönande lifvet, eller såsom beständigt spridande otrefnad och förtret.

Matlagningen för söndagen bör förberedas på lördagen. Till och med i de hem, där det fordras flere rätter till middagen, kunna både frun och kokerskan vara befriade från matbestyr, då soppor med fördel kokas en dag förut, många fiskrätter ätas kalla, kötträtter af flere slag uppvärmas utan olägenhet och efterrätten oftast är kall.

Fordra ej att om tjänarne få ledighet att besöka kyrkan, de skola vara hemma så snart gudstjänsten är slut. Låt dem känna att de ha frihet att taga en middagspromenad med några vänner och att de ej nödgas vara hemma förr än till den tid som nödtorfteligen åtgår för att tillreda middagen, duka, etc.

I detta sammanhang skulle jag vilja säga några ord om söndagsbiträden för barn. I de hem, där det finnes små barn, är nog oftast antingen modern eller barnjungfrun fastbunden hela söndagen af deras tillsyn. För modern är det nog i många fall ingen uppoffring, men hon har äfven andra plikter, mot mannen, mot de äldre barnen, mot besökande vänner m. m. Hon kan ej, ens om hon det ville, få syssla med de små hela dagen. Barnjungfrun åter, som måste ersätta modern och som kanske i bästa fall fått en timmes ledighet på middagen i och för en promenad, hon längtar efter friheten och tycker att det är ett mycket tungt kall att vara barnjungfru, ett kall som snarast möjligt skall utbytas mot ett med mera frihet. Kvalifikationer för husjungfru eller kokerskeplats har hon inga, men fabriksarbetet betalar

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 43.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 8659. Allm. 4304.
Expeditionen: Riks 1646. A. 6147. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 1646. A. 195. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 50 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

sig någorlunda och — — så har hon hela söndagen fri. Vägen är lätt och att det sedan inte bär uppåt känna vi nogsamt.

I fattigmans hem finnas många halfvuxna flickor, hvilkas söndagar ej alltid tillbringas på bästa sätt. Många sådana flickor skulle vara tacksamma för, och äfven i moraliskt afseende ha godt af, att få blifva "söndagsbarnjungfrur" i ett bättre hem. Den ordinarie barnjungfrun skulle säkert med andra känslor tvätta och lägga lilla Elsa och lille Erik på kvällen, när hon varit fri några timmar under dagen. Dock måste familjemodern öfvervaka, att hennes frihet användes på bästa sätt.

Efter middagen äro måhända familjens medlemmar någon stund hvar för sig, men snart nog samlas man åter. För den åldrige i kretsen är nog fullständig ro och hvila den bästa vederkvickelsen på söndagen, och familjemodern har att tillse att sådan beskäres denne. För ungdomen däremot blir vederkvickelsen af annan art. Sommartid böra föräldrarne helst gå ut i naturen och lära barnen att se allt det härliga i denna. Se på björkens fagra skönhet och på granens majestätiska hållning; på mossans konstrika byggnad, på de skiftande dagrarna, på solnedgångens prakt. Vänjes barnet att söka sin förströelse i naturen, lär det sig att se och uppfatta allt skönt och underbart i den, så förljufvas äfven för framtiden den anspråkslösaste tillvaro. Ty till naturens rike ha alla tillträde.

Vinteraftnarna måste man ju söka vederkvickelse inomhus. Låta uppläsning, sång och musik omväxla, låta sinnena fostras än af en humoristisk paschasa af Fröding eller Dahlgren, än af ett högstämdt poem. Hemmet bör då stå öppet för de hemlösa unga män man känner. Hvar skola de göra af sig på fridagen-söndagen, de som ha sitt arbete på annan ort än i hemstaden? Ej alla sitta hemma på sitt rum och skrifva bref till föräldrar och syskon eller roa sig med läsning af goda böcker. De flesta söka sig nog förströelse utomhus och hvart det kan leda, det veta vi alltför väl. Nej, låt de unge männen känna att de äro välkomna i ditt hem och gör ingen som helst afvikelse i matordningen för deras skull. De hålla nog tacksamt tillgodo med hvad huset förmår. Låt hemmet vara muntert, uppfylldt af frisk glädje, väl att märka i öfverensstämmelse med helgdagsstämningen.

Jag anförde i början af denna artikel ord ur ett evangelium angående sabbaten. Ett annat lyder så här: detta är för Gud en ren och obesmittad gudstjänst: söka faderlösa och moderlösa barn och änkor i deras bedröfvelse. Det är icke alltid vi hafva fader- och moderlösa barn och änkor i vår omedelbara närhet, men nog ha de flesta t. o. m. inom sina egna familjer någon, hvars bördor de kunna lätta, hvars nöjen de kunna befordra, hvars behof och önskningar de kunna tillfredsställa. Det är nog också en gudstjänst.

Söndagen har ju erhållit sitt namn af solen. Låt den då vara en "solens dag", en dag, då vi rekreera både själ och kropp af sol. Om himlen är mulen, haf sol i sinnet och "låt solskenet skina" på alla som komma i din väg. På så sätt gifva vi bästa helgd åt veckodagarnas krona.

ANNA SCHÜTZ.

SÅNGERNA · OM · HEMMET
AF OSCAR STJERNE.

III.

Den väntade.

I hemmet hög och stilla andakt råder.
Den unga hustrun sysslar vid sin söm
med små, små näpna plagg, och tankfullt öm
hon smeker mildt små linnens hvita våder.

En himmelsk kärlek hvarje drag förråder,
hon skymtar syner öfver tidens ström,
och hennes ögon djupna i en dröm,
vid hvilken intet själfviskt längre låder.

Det rörs så underbart i hennes barm,
och hennes tankar ömt som hennes händer
åt väntad gäst en kärlekskläd nad sömma.

Är världen vinterkall, dit snart du länder,
o barn, hvad mer, om moderskänslor ömma
på förhand hemmets krets värmt sommarvarm!

HVARFÖR?

NAMNET Anna Lenah Elgström har åtskilliga gånger synts i Iduns spalter och våra läsare ha i den unga författarinnan lärt känna en berättartalang, som har en ej så vanlig förmåga att psykologiskt fördjupa sina motiv. Inom kort debuterar hon i bokmarknaden med en novellsamling, "Främlingar och gäster", som helt säkert kommer att räknas bland vårlitteraturens talangfullare alster.

I.

Älskade dotter!

— — ACK, OM MOR kunde hjälpa dig, ack, om vi kunde lätta på bördan litet — ge dig så pass att du en liten tid fick andrum undan brödslitet. Men vi flämta ju själfva alla här hemma under samma slit — ack, det är tungt att andas — tungt — tungt!

Det ligger som ett järnlock öfver lifvet. *Hvad* skall lyfta det? Hvad skall göra lifvet lättare? Ty det *kan* icke vara meningen att det skall vara så tungt som det nu är — att det blott skall vara en enda lång kamp — allas mot alla — med hand i hår och knif i strupe på hvarenda en af våra medmänniskor, ty alla äro de ju våra medtäflare om brödbiten. Vet du, jag tror knappt vi orka med mer snart, vi människor! Himlen är ju tagen från oss — vi ha bara jorden kvar med hvad däruppå är — och för oss fattiga, som icke ha råd att köpa något, är där sannerligen icke mycket — nej, icke mycket annat än att att bita ihop tänderna och tåla *allt*. Det är, tycker jag, som sprang vi alla i ett hjul, likt ekorrar i en bur, utpinade, utkörda, flämtande — du på ditt håll med ditt hårda arbete utan andrum till lugn och sund utveckling, ständigt i fara att själsligen förtorkas och förkrympas af ditt jäktande lif — dina syskon på sitt — Anselm, redan gammal trots sina 25 år, i selen med far — Elsa i sin trampkvarn i skolan — i förtid ruinerad och förgrämd. Och så far — sträfvande som en laståsna, jagad från växelomsättning till växelomsättning — utan rast eller ro — månad ut och månad in — år ut och år in — aldrig någon lindring — tvärtom — skuldbördan ökas — driftkostnaderna likaså — materialpriserna och framför allt arbetslönerna — allt stiger — utom efterfrågan, hvilken sjunker.

Han får vara nöjd om han kan hålla firman flott — något öfverskott — någon lön för sin uppslitande möda — ja, det får han titta efter! Tänk på det, du — ett helt lif i strid för en enda sak och som den enda belöning — tillåtelse att strida vidare! Någon annan begär han inte heller — klagar inte — böjer blott sin nacke i oket och arbetar — arbetar, så att jag undrat på att inte selarna brista.

Skall han stupa i dem — O, Gud, nej, nej! Jag ber till honom hvar dag —: Gud! Gud! Gör så att han åtminstone slipper det! Gör så att han en smula trygg för penningbekymmer må få andas ut litet innan slutet! Det är ju ingen fordran på framgång, på fullständig hvila — bara en ödmjuk *bön* om litet andrum. Får han inte det — ja, då vete Gud hur länge han står bi. — Han är redan nästan slut — hans nerver äro det alldeles. Det minsta obehag gör honom numera alldeles utom sig, och för hvar gång han skall ut på språng efter lån eller borgen igen, lackar svetten af honom

Öfver **En Million** kronor sparar Sveriges folk årligen genom kemisk tvätt af kostymer, klädningar, kappor, gardiner, draperier, täcken m. m. hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.
Skandinaviens största affär i sin branche.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Cerebos Salt gifver god smak åt läckra rätter och fördärfvar dem aldrig.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

och han är blå om läpparna af nervositet. Retlig har han också blifvit — det är synd om Anselm, som oftast får sitta emellan — han försöker låta bli att låtsas om det, men det går nog inte så bra — trött som han är af den långa kamp, hvilken öfverstiger hans krafter, bitter och melankolisk af sin sjukdom.

Ja du, så förändrad har han blifvit — han, som var så glad förr. Det voro ni ju alla. Och hurudana äro ni nu — hurudana har lifvet gjort er! Sådana, att en hvar af er kan säga det Elsa sade i går: Att hon inte bedt att bli bragt till världen — att hon tvärtom skulle betackat sig om hon blifvit tillfrågad.

Det skulle vara ett skämt förstås — men ett bittert skämt.

Ack, vet du, dotter min, jag tycker allting är ett bittert skämt just nu — när jag tänker på min ungdom och på fars och på hvad vi bägge måste offra för våra barns skull — jag min framtid som sångerska — det lönade sig bättre att ge pianolektioner — han, sin affärs sunda utveckling — många munnar måste mättas och blefvo det också, men genom öfveransträngning af tillgångarna — lavinen var i gång och sedan har den alltid rullat — och allt detta för att vi nu skola få höra af dem — en bitter förebråelse för att de äro till!

Ha alla våra offer varit förgäfves — ha vi icke — på bekostnad af vår personliga utveckling — lyckats lyfta våra barn en enda liten smula närmare ljuset, klarheten — lugnet? Nej — nej — offret är gjordt — våra gamla ryggar knäckta — men resultatet — —? Intet — intet.

Er strid är lika hård som om vi aldrig förlyft oss för att lätta den.

Förlåt oss — förlåt oss att vi födt er!

Mor.

— — — — — — — — — — — — —

— — — Din far ligger i nästa rum — på sin dödsbädd, Filippa!

Han fick aldrig andrum — du. Han stupade i selen, fast jag bedt så många tusen böner om att han skulle slippa det. Han kom hem en dag till frukosten — midt i den vanliga vårkampanjen — då är det ju alltid värst för oss — då får han dansa under fordringsägarnas piska, må du tro, springa kring och tigga pengar, antichambrera i bankerna och ta mot snäsor på kontoren. Hela veckan hade varit en enda lång tortyr — jag såg hur hans läppar blefvo allt hvitare och hvitare, allt oftare och oftare tog han brom.

Så i tisdags stod han i telefon — jag var i nästa rum och såg eller hörde ingenting förrän någon högg mig i armen. Det var Anselm.

— Far! skrek han. Kom till far!

Men jag blef inte rädd. Jag är det aldrig numera — den som ligger på botten kan inte falla. Nu ligger din far där också. Men sörj inte öfver oss, kära dotter min, vi voro väl bestämda till nederlag — hela vårt lif ha vi stretat mot det, hela vårt lif oroats och ängslats för det — nu, då det är ett faktum, ha vi det ju lugnt — för första gången i vårt lif ingenting att vara rädda för. Och ännu lugnare ska' vi få det om en tid, då vi äro döda och borta.

Det dröjer nog inte så länge — åtminstone säger doktorn det om din far. Han kan inte tala, inte röra sig — utom vänstra handen — litet — men han gaf sig ingen ro förrän han fick Anselm att ge honom penna och papper så att han fick något skrifvet, som vi sett hade plågat honom ända sedan han kommit till sans igen.

Du anar naturligtvis hvad —: "Kom ihåg växeln, som förfaller om onsdag!"

Men då måste jag skratta — jag rusade in i Elsas rum och kastade mig ned på en stol och skrattade, tills hela mitt hufvud värkte. Så galet tyckte jag allting var, så befängdt galet att det enda det var värdt var skratt — riktigt hånskratt — då jag tänkte på vårt lif — en enda lång krampaktig kamp och orolig väntan på mera kamp — för — *detta!*

Så galet, tänk så galet, då man ändå skall *dö!*

Men det galnaste af allt är väl ändå att fick vi vårt lif att lefva omigen skulle vi naturligtvis lefva det alldeles precis likadant som förut — stridande, bekymrade, oroliga och betungade af tusentals omsorger och sorger — skulle helt enkelt vara tvungna att göra det — om vi ville lefva alls — ville existera till vår död.

En gåtfull karusell eller hur? Vara tvungna att lefva *så* till en oundviklig död, som då den kommer i ett slag gör *detta* lif till en parodi — ett narrspel.

Hvarför? Hvarför!

Den frågan är den enda behållning jag har af lifvet — af 60 år är det ju inte så mycket — men — — Ja, hvarför? —

Han är död nu — han finnes inte mer — hans säng står tom och hvit. Hur ofta vaknar jag icke om nätterna och trefvar efter honom i den och gråter hjärtat blodigt, då jag icke finner honom där.

Och dock måste jag glädjas — fast med en dödsbitter glädje — att hans lidande är slut.

Till sist var det bara ögonen, som lefde på honom — de utslitna gamla ögonen, som glimmade af ängsliga stumma frågor: Skulle Anselm kunna klara sig — klara alla växlar och skulder? Jag är glad att min trötta gamla man fick sluta innan hans fråga blef besvarad — innan han fick se den firma han slitit lifvet ur sig för gå under. För Anselm klarade sig inte — det blir urarfva konkurs — de hålla redan på att föra bort möblerna till auktionskammaren. Den där lilla låga stolen, du vet, där jag suttit och lindat er alla — den har redan gått — likaså toalettbyrån far skänkte mig och i hvars glas jag speglade min ungdom — som också gått — allt har försvunnit ut i det okända till ny tjänst bland nya människor, och för hvar gammal kär sak, som gått har en bit af vårt gemensamma lif följt med — snart är ingenting kvar, som kan öfvertyga mig om att vi verkligen en gång *varit.*

Djupet har slukat allt — en liten tid och det skall äfven ha slukat det utnötta skal, som är din mor.

Och sedan — glömska — ett djupt hål — jord på — och så gå ni tre, som äro kvar, hvar och en åt sitt håll in i nya förhållanden, som vi aldrig skola få veta något om — några år till och vi — far, jag, det gamla hemmet och vår gemensamma kamp — är en bleknad saga blott.

Tomhet — tomhet — hvart jag vänder mig — ändamålslöshet öfver allt.

Ack, Filippa, det är bittert att vara så gammal som jag, så trött och ensam och vrida händerna på randen af sin öppna graf och fråga, fråga: Hvarför? Hvarför?

Hvarför detta straffarbete vi kalla lif? Hvarför all denna kamp — för ett intet?

Och hvarför lefva, då vi dock en gång skola dö och försvinna som om vi aldrig varit. Filippa, din gamla mor är så rädd, så rädd! Jag *vill* inte ner i jorden, vill inte, *vill inte* förmultna bland maskar och orenlighet.

Jag spjärnar mot och skriker af fasa, då jag tänker på det och griper efter mitt lif för att försvara mig med — men *hvar* är det?

Min ungdoms make — mina barns far — min gamle lifskamrat och stridskamrat? Borta! Och hemmet vi arbetade hop och firman vi sleto för? Borta. Borta!

Hvart jag vänder mig — tomhet — intet. Allt har runnit bort — sinat ut i sanden — här står jag, utsliten, dödstrött och ensam.

Ack, min dotter, jag är så ensam — ingenting har jag att hålla mig fast vid nu — jag är som ett visset löf i stormen från evighetens rymd.

Den hviner redan kring mig — den har redan fattat mig — jag hvirflar rundt i tomheten — —

Gud! Gud! låt mig dö snart, ty annars dör jag af tomhet — — —

II.

Hon grep sin syster Elsa i armen genast hon kom in i tamburen.

— Tyst, hvad är det? Ty genom mörkret i de tomma, dödtysta rummen kom ett hemskt och underligt ljud likt en våg af fasa — en tung suck — hälften rop hälften rossling, som om någon höll på att kväfvas därinne — en sekund af obruten, andlös tystnad — bäfvande, väntande — så kom det igen — kom och gick — upp och ned — mödosamt men regelbundet som ett dödsurs tickande mätte det ut tiden i tunga droppar af bly en och en fallande rakt ned i de tre syskonens hjärtan.

— Nej, men *hvad* är det? frågade den nykomna skrämd.

— Mor som andas, svarade brodern.

— O, är det så svårt?

— Vi vet inte, sade nu systern, hon är ju medvetslös och — här slog hennes röst öfver i en gäll snyftning — doktorn säger att hon kommer nog inte till sans igen innan ... hon tystnade och ljudet af hennes snyftningar blandade sig sällsamt disharmoniskt med det andra ljudet — det högtidliga och hemlighetsfulla af en kropps mödosamma ansträngning att bli kvitt sitt dödssjuka lifs plåga. Och Filippa blef plötsligt utom sig af rädsla öfver att den kanske skulle hinna bli det, innan hon hunnit in — hon vände sig tvärt från de andra och skyndade genom de tomma rummen där halmen, som packkarlarna lämnat kvar, då de förde möblerna till auktionskammaren, prasslade kring hennes fötter. Utanför sängkammardörren hejdade hon sig ett ögonblick, förde handen till strupen, svalde krampaktigt och steg så beslutsamt in. Tre steg öfver golfvet och hon stod vid sängfoten med fingrarne hvitnande knutna kring gafvelstolparna och såg i stum och hjälplös spänning moderns utmagrade gamla kropp skakas och slitas af det dofva ljudet, höjande och sänkande sig för det som ett liflöst sönderbrutet ting i vågsvallet kring en okänd strand — såg hennes förgrämda, utslitna ansikte, sedan länge stelnadt i en plågad grimas, bakutslängdt och nedborradt i hufvudkudden med gråa hårtestar smetade öfver pannan som glänste våt af kallsvett.

Men ögonen voro slutna och ögonlocken stela och hvita som stenar — hvad fanns bakom dem? Hvad? frågade hon sig i plötslig ångest.

Och hennes själ liksom slet i sina bojor för att kunna finna svaret — anade att det fanns där på en armslängds afstånd men kunde icke nå det — var obarmhärtigt utestängd i detta sista dyrbara ögonblick. Hon greps af ett stort och stumt raseri, kastade sig på knä bredvid sängen och grep tag i de ryckande händerna, höll dem stilla med våld, försökte liksom med våld tränga sig intill henne — in i henne — — —

— Mor! Mor! Gå inte från mig så här! Mor! Mor! Vi ha ju så mycket att säga hvarandra!

— Tala då! Tala!

Tystnad — tystnad — — Som vågor slog

Hvarje husmoder bör prenumerera på **Barngarderoben** Pris för helt år 3 kr.: half år kr. 1: 60. Lösnummer 30 öre. **Hvarje sömmerska** likaså. **12 häften årligen.**

PERLSALT. Hälsosammaste och näringsrikaste bordsalt. A.-B. FUKTFRITT BORDSALT, Sundbyberg.

den tillsammans öfver hennes hufvud, susande, brusande, dränkande allt, och hon föll tillbaka, trött, modlös och stum — satt så länge i det dofva dånet, tills det började sakta — tills hon med långa mellanrum åter hörde rosslingarna — tunga, oregelbundna, allt långsammare och långsammare likt en klocka, hvars lod håller på att gå ned. Så larmade en ny våg af susande tystnad in igen och dränkte allt — gudskelof!

Nej, nu hördes de igen.

— Gud! kved hon — Gud! Och här satt hon och hörde på — bara hörde på — den korta tid, som var kvar. Åter tog hon tag i moderns okänsliga händer och kramade dem, vildt och krampaktigt, utom sig af maktlös ångest inför detta ogenomträngliga hemlighetsfulla hon stod utanför och liksom ref sin själ blodig för att kunna genomtränga. — O, att kunna det! Att kunna följa med! Att kunna nå aldrig så litet innanför den gräns den ensamma, arma, gamla kroppen och själen — som ännu var hennes mors, men snart skulle vara — hvad? — intet? — baklänges drogs mot, långsamt, mekaniskt men obevekligt.

— O, att kunna få hålla henne i handen — hon hade ju varit så rädd! Att kunna få ett ord — ett enda ord!

— Mor! Mor! Kom tillbaka! Vakna innan du går! Tystnad.

Rosslingarna blefvo långsammare — så stannade de alldeles.

Det blef plötsligt så stenhårdt tyst i det lilla rummet, där nattlampan brann med en hvit och bäfvande liten låga bredvid det hvita ansiktet på kudden, att de tre syskonen nästan kippade efter andan — lutade sig fram med hjärtan, som hoppade upp och ned i deras bröst som instängda fåglar i bur inför en stor och namnlös fara — vildt lyssnande — utom sig väntande — Hvad — Hvad? — — Hur länge? — —

Evigheters evighet.

Så slog hon upp ögonen.

— Mor! skrek Filippa till. Men hon tycktes icke höra — icke se.

Hennes ögon voro så svarta — voro liksom druckna af ett mörker för stort för lifvet — en förintelse för stor för skräck.

Skådande långt, långt bortom gränserna för människors syn, sågo de på och dock förbi de tre barnen, som darrande mötte deras blick, ty de kände icke igen sin mors milda urblekta ögon i dessa stora blindt svarta, som sågo på dem, men icke längre brydde sig om dem, icke längre brydde sig om något — voro långt förbi allt — voro utom sig af evighet.

Tårarna torkade plötsligt på deras kinder, gråten tystnade i deras strupar. De kände dunkelt att här var icke platsen för klagan — för stort var detta för sådant, för vördnadsbjudande och förfärligt — här var ett heligt rum — evighetens tröskel — och deras mor — hon var plötsligt liksom icke längre deras mor — hon var det högsta i världen — det mest främmande och hemlighetsfulla af allt — en människa, som ännu icke är död men dock ej mera lefvande.

De togo fatt i hvarandra, grepo tag i hvarandras händer — de voro rädda — dödsrädda — ty *detta*, som ögonen sade, som deras moder tycktes ana, det mäktade icke deras stackars, små, alltför lefvande själar bära, och de bäfvade in i sin innersta grund för att oförvarandes få se en skymt af det. Det skulle de dö af, det kände de. Men de kände också — med iskall fasa — att de drogos mot det, oemotståndligt, som malen mot ljusets låga — mot dödens hemlighet — hvilken också var lifvets — var deras egen.

Darrande stirrade de mot den, bländade och yra kramade de hvarandras händer och sågo så, skräckslagna och tysta, på hur deras moder ensam gick mot den stilla och viljelöst öfverlämnade sig åt den — i detta ögonblick fruktande henne mest af allt och dock stridande för att följa henne, som arma fåglar i bur, då de se sina händer lyfta mot det okända och kämpa för att följa dem — — men *kunde* icke, måste stanna kvar och se henne liksom glida bort, sitta maktlösa, hjälplösa, och se henne liksom tum för tum försvinna — se mörkret i hennes vidöppna ögon tätna, tills det stod som en skugga öfver henne — öfver hela världen.

Och så — då det var som tätast — då de instinktivt reste sig med huden knottrig af fasa — slocknade det plötsligt och föll tillbaka igen — de hvita ögonlocken gledo igen, allt blef hvitt och tyst och stilla, plötsligt liksom stelnadt af evighet — — Hon hade gått — försvunnit utan ett ord till farväl — för alltid — —

Var det sant? Var det verkligt? De togo sig förvirrade om hufvudet. Och föllo tillbaka — sutto där på randen af gåtan igen — besegrade, öfvergifna — med sina stackars stumma, okunniga och skräckslagna själar ännu trötta, blodiga och förvirrade af striden.

De sågo på hvarandra, plötsligt fyllda af vemod och medlidande — icke med den döda, den stackars gamla modern, som glidit in i den förintelse hon varit så dödsrädd för, utan att se deras utsträckta händer eller höra deras ångestfyllda farväl — ensam, öfvergifven, en sådan liten enslig låga, släckt af en så omättlig vind — nej, därtill var hon dem redan liksom för främmande och hög — hon, som var *död*, som gått genom profvet och nu var fri — utan med hvarandra, som sett henne gå och kämpat för att följa henne några fjät på vägen, att förstå *något* af det hemlighetsfulla, som händt henne — men som kastats tillbaka inom sina trånga — ack, så trånga gränser — ensliga fångceller, kände de nu, *visste* de nu, där hvarje människa satt alldeles för sig själf, ensam och isolerad för hela lifvet — som lämnats kvar där lika okunniga och bäfvande som innan striden i deras moders förseglade varelse begynte — denna strid, som en gång väntade äfven dem — bitter, oundviklig — det enda de med säkerhet visste om sitt öde.

Annars var det ju blott ovisshet — fladdrande skuggor, hemlighetsfulla hviskningar i hotande mörker — hela det gåtfulla, ödsliga lifvet igenom där döden väntade — kanske bakom nästa hörn — i alla händelser det enda de hade att se framåt på, medan de trampade lifvets trampkvarn.

De sutto och sågo in i det, hvar och en i sina tankar, under dödsvakans långa timmar i den stenhårda hvita tystnaden kring liket, och fylldes så småningom droppe för droppe af ett doft och trött raseri, en hjälplös vrede, full af leda, mot den oundvikliga lag, hvars trälar de voro — det var ju bara att gå på och lefva tills man dog — man var helt enkelt tvungen till det — men hvad allt var hopplöst, tröttande, ovisst och ödsligt i detta lifvets straffarbete.

De liksom sköto upp af ovilja och rädsla — visste icke hvart de skulle vända sig — hur de skulle bära sig åt — hvad de skulle göra — — — De voro så ensamma, så rädda — de två som gifvit dem lif och därför liksom burit ansvar för dem, de voro ju borta nu — hemmet som gifvit dem skydd likaså — ingenting fanns bakom ryggen på dem längre — och framför dem — ? — — —

ANNA LENAH ELGSTRÖM.

Kvinnan i de ryska ordspråken.

JAG HÖRDE EN GÅNG en rösträttskvinna beskylla männen för att ha ett trögare ingenium än kvinnorna, nämligen så till vida att de i all oändlighet grubbla öfver kvinnan och hennes gåtfulla väsen, men däremot kvinnorna inte i motsvarande mån skulle behöfva bry sina hjärnor: mannen är dem en ganska klar företeelse.

Slutledningen torde vara anfäktbar. Själfva grundfaktum, mannens kvinnogrubbel, står däremot orubbligt, och det är förvisso inte alla dar kvinnan möter en så vinnande omedelbarhet i känslan, som den jag en gång såg uttryckt på en liten porslinsmålning (i privat ägo) med nedanstående devis:

"Adam vakna' och sade betagen:
hur står det till på födelsedagen?"

Att Adams första förtjusning tvärtom lade sig mycket snart, det anger bland allt annat den samling af folklig mannavisdom, som i Dahls stora ryska ordbok finns sammanförd under rubrikerna "*sjená* (kvinna, företrädesvis gift kvinna) samt *bába*, ett folkligare uttryck för samma begrepp, vårt "gumma" eller "käring". Rätt betecknande är emellertid, att till ordet för "kvinna" i allmänhet, ett mera litterärt ord, så godt som inga ordstäf finnas anknutna. Ryssen af folket reflekterar inte öfver kvinnan i allmänhet; det är först då han får henne till hustru han börjar grubbla, äfven han. I hans analyser ha vi således inte att förvänta något af den strängt vetenskapliga, affektlösa objektivitet, hvarmed våra kulturmän som bekant pejla fenomenet kvinnan. Ordspråksryssen har en gång — stillatigande — druckit af älskogens nektar, men det är först när han fått besk eftersmak i munnen, som han format sina ordstäf om ledsagarinnan.

För att börja med en fundamentalsats, som äfven kyrkofäderna en gång, fast i litet försiktigare formulering, lära ha fastslagit, så heter det i en kategorisk parallelltes: "Hönan är inte fågel, kvinnan är inte människa".

Sedan gäller det att vidare komma underfund med detta endast negativt definierade väsen. Under det äktenskapliga samlifvets lopp går det ju delvis.

Att "kvinnan har långt hår och kort förstånd" hör till de äfven i Europa bekanta iakttagelserna. Visar hon någon gång förstånd, så har hon det kanske till låns från illa kändt håll: "När hin inte vet sig annan råd, låter han en käring försöka på." I alla händelser reder man sig bäst detta speciella kvinnoförstånd förutan: "När kvinnan skall tänka med, går det på tok med bå' säd och få".

En mängd af ordstäfven äro direkta uttryck för mannens äktenskapliga erfarenhet:

"Gifter sig (= tar hustru) gör man en gång; gjuter tårar gör man sen dagen lång". "Går du i krig, så bed *en* bön; går du till sjöss, så bed två böner; vill du gifta dig, så bed tre." "Kvinnan är som grytan; hvad man än lägger in'a, så puttrar hon." "När käringen kommer af vagnen, blir lasset lättare." "Hamra käringen, så blir hon guld."

Vidare ha vi uttryck för den beständiga osäkerhetskänsla, som kvinnan med sin kända opålitlighet och falskhet vållar den trogne maken:

"Mannen vet aldrig, hvar hustrun har sina vägar." "Hölada, häst och hustru skall du aldrig ta ögat från." "Vakta fålen i hagen och hustrun hela dagen." "När hustrun är

PÄRMAR
till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Salamander alla sorter.
Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—
MÄRKE SALAMANDER

kär i man sin, så hyr hon honom in i häktet.“ “Den som ger hustru sin frihet han bestjäl sig själf.“

Denna opålitliga varelse har också som bekant i gemen ett härsklystet och trätgirigt sinnelag: “Gud fader är fri, och som han är kvinnan när hon tagit råda.“ “Ruset är starkt, starkare är kvinnan, starkast är en elak hustru.“ — Hur mycken störd mannafrid talar inte ur de orden! — Vidare ha vi: “Järn kan böjas, elak käring tar ingen bukt på.“ Och så i nära anknytning till dessa bittra rön: “Två gånger är hustrun till behag: när hon leds in i stugan och när hon bärs ut.“ Raden må afslutas med följande hjärtesuck: “Från eld, vattuflod och elak hustru bevare Gud.“

Emellertid finns det ju äfven några ordstäf — men ack så få! — som röja en mildare syn på lifsledsagarinnan: “Så öfvergifven är ingen i världen som en musjik utan hustru.“ “Stiga tidigt upp och gifta sig ung — det är hvad ingen ångrar.“

En psykologisk iakttagelse har fått följande åtminstone för mig dunkla form: “Släpp käringen in i paradiset, så tar hon kon med.“ Skall detta tilltag ange närighet eller godhjärtenhet eller bristande stilkänsla?

Försöker man nu jämka ihop dessa synpunkter, får man väl till resultat ungefär det, att ryssen, ordspråksryssen, i den äktenskapliga samlefnaden ser ett bittert lifsens vatten. Att han känner äktenskapet som något förmer än andra förhållanden människor emellan, ange ord sådana som dessa: “När man och hustru råka i delo, skall ingen tredje söka hela.“ “Döma öfver hustru och man är det bara Gud som kan.“

Ja detta var nu ett litet urval ur den öfverflödande rika ryska ordspråksskatten om mannens kvinna. Hvad åter kvinnan tänker om sin man det få vi inte veta — detta må sen bero på hennes korta förstånd och ange, att hon inte tänker något alls, eller på hennes långa, fromma tålamod.

E. S. W.

Årets tolf kapitel.

Täflingsämnet för maj månad lyder:

Staden eller villasamhället?

Ett kapitel om stadsvåningen eller förstadsvillan, deras företräden och nackdelar samt ett svar på frågan: hvilken af de båda erbjuder de bästa förutsättningarna för ett lyckligt familjelif?

Detta ämne är minst lika aktuellt som kvinnlig rösträttspolitik eller hvilken annan som helst af dagens brännande frågor, ty i närvarande stund täfla stad och land skarpare än någonsin om samhällsmedlemmarnes gunst. Vi äro öfvertygade att inom vår läsekrets finnas många, som sitta inne med kloka och intresserande synpunkter i frågan och ha lust att göra en utredning. — Täflinglingsskrifter, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikeltäfling,* samt åtföljda af *författarens fullständiga namn och adress,* måste vara inlämnade till redaktionen af Idun *senast den 31 mars 1911.* För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns majnummer.

Stockholm den 1 mars 1911.

Redaktionen af Idun.

Våra starka karlar.

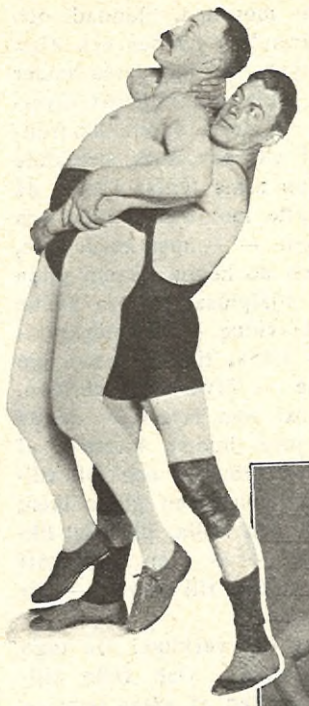

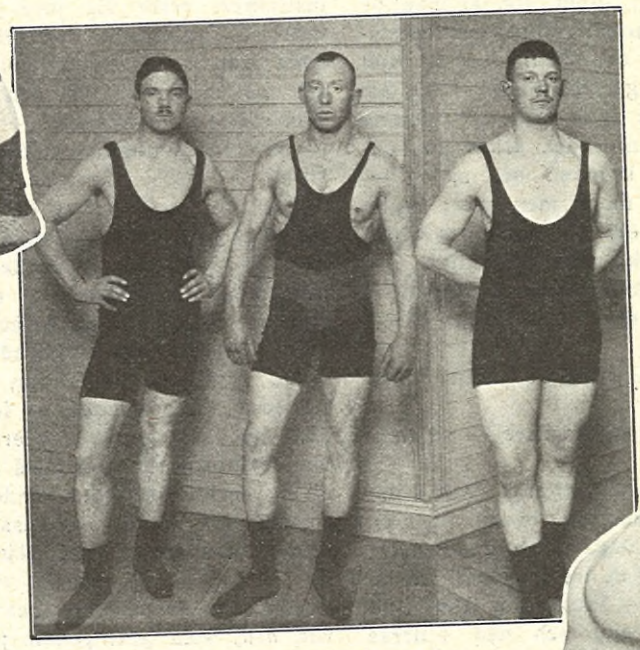

Från brottningstäflingarna på Cirkus. 1 och 3. “Starka tag“ på brottarbanan. Tre af pristagarne från vänster: Hrr M. Andersson, G. Malmström och O. A. Ahlgren. A. Blomberg foto.

Öfverste Balck öppnade täflingarna med ett tal, hvari han framhöll brottningen som en af de äldsta, manligaste och vackraste idrotter som finnas.

Söndagens uppvisningar hade två syften, dels att ge våra brottare tillfälle till offentliga täflingar, därför att denna idrott kommer att ingå i de Olympiska spelen nästa år, dels att åstadkomma ett urval för de världsmästerskapstäflingar, som i slutet af mars skola hållas i Helsingfors.

Att den fysiska kraften hos svenskarne fortfarande är respektingifvande ådagalade brottningarna till fullo. Där togos handfasta grepp som med järnnäfvar och brottarne svängde om med hvarandra i hissnande fart, och att skinnet blef skrubbadt och en och annan näsa utsattes för behandling af

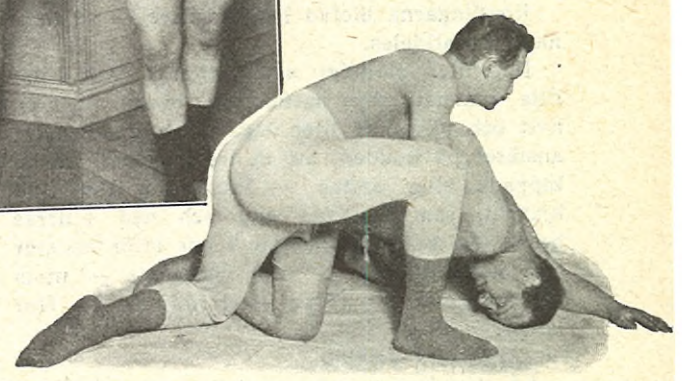

mindre hänsynsfull natur ökade endast ifvern hos kämparne.

Våra här meddelade bilder återgifva tre af pristagarna samt ett par brottningsscener.

CIRKUS, där Pinet eljes för spiran om aftnarna och det Stockholm, som roar sig, dansar boston och two step, hade i söndags ändrat fysionomi och blifvit platsen för en serie intressanta brottningstäflingar. Det var inte i går denna gren af idrotten odlades i Stockholm: brottning har nämligen sedan 15 år tillbaka icke fått äga rum i hufvudstaden, hvarför den unika uppvisningen naturligtvis samlat en så stor åskådarskara, som Cirkus bekvämt kunde rymma.

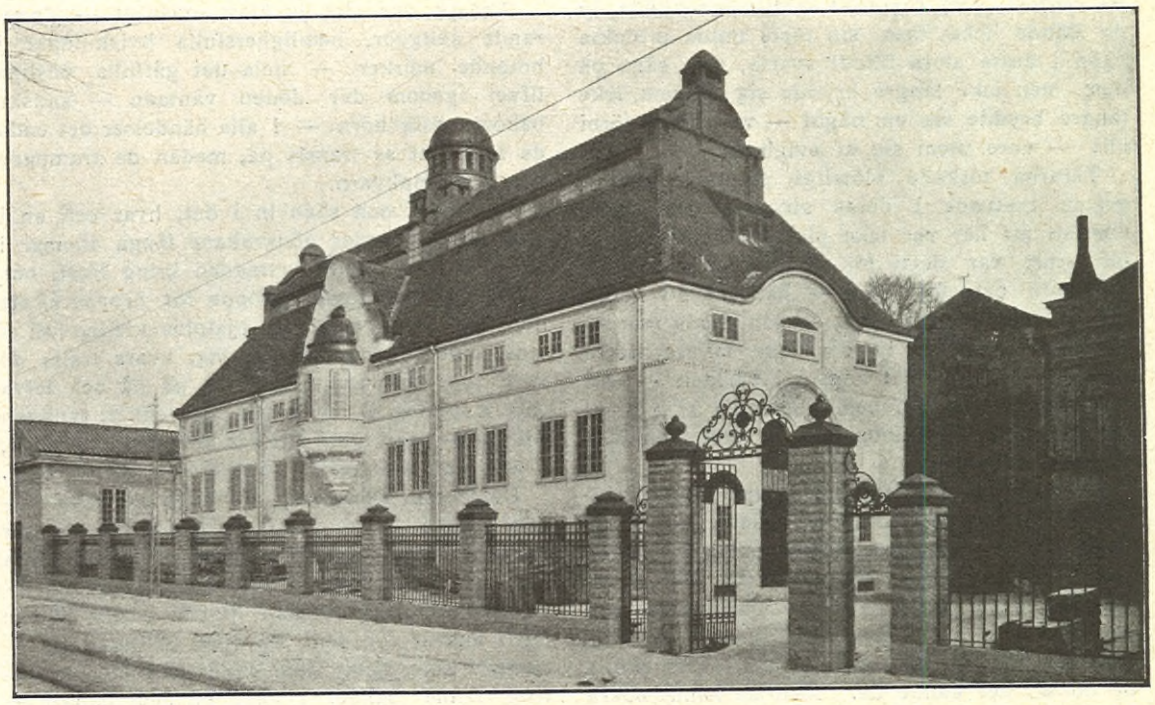

RULLANS SALONGER är namnet på den ståtliga byggnad, som nyligen fullbordats på det välkända tomtområde i Uppsala, där den gamla studentrestaurangen Rullan är belägen. Det nya palatset, hvaraf vi här meddela en afbildning, har till arkitekt herr Thore Lindberg och inrymmer i bottenvåningen fyra kägelbanor och en trappa upp konsert- och festsal, hvilken helt säkert kommer att bli ifligt besökt af det nöjeslystna Uppsala. — A. Larsson foto.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till ***Expeditionen af Idun, Stockholm,*** erhålles inom Sverige ***portofritt:***

Idun 1892	2: —	Iduns julnummer 1894	0: 20
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1906 (utan julnummer, n:r 25 o. 52 felas)	3: 50	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1907 (med julnumret)	4: —	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1909	0: 75
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1910	1: —

LÄS!

Fru Hillevis dagbok.

V.

I AFTON vid 8-tiden kom Fanny upp till mig. Madeleine hade just gått efter att ha förrådt åt mig alla Fannys förtroenden. Det förvånar mig att hon tog mitt tysthetslöfte för godt, under det att hon själf bröt alla eder, men kanske ansåg hon det bara som en dekorativ besvärjelse före förrädericeremonien. Fanny älskar en socialdemokratisk poet, påstod Madeleine. Jag undrade, när Fanny sedan kom, om jag skulle få höra att Madeleine hade en förbindelse inom Allmänna Valmansförbundet. Hvad skall man tro, när ens väninnor komma upp oombedda?

— Nå, sade Fanny beskyddande, hvad tar du dig till, kära barn? Det vore synd att påstå att man ser dig inom det Stockholmska nöjeslifvet. Madeleine hade just berättat mig hur Fanny gick och retade sig öfver att jag i skepnad af en fjäril skulle ha iakttagit henne på den stora konstnärsmaskeraden. Det var alltså d ä r f ö r hon kommit upp. Hade hon verkligen kompromitterat sig? Gingo socialdemokratiska poeter på karnevaler och hade han andra kvinnor som vaktade honom?

En frestelse att mystifiera Fanny kom för mig men mitt bättre jag segrade.

— Nej, sade jag, Paul har icke tid att roa sig och då blir jag också hemma.

— Hvad du är lycklig, sade Fanny lättad.

Här sitter du kväll efter kväll uppe i ditt skyddade näste, högt öfver Humlegården med det sakta sorlet af staden och brasan. Din frid störs inte af tanken på att du snart måste byta ut morgonrock och morgonskor mot middagstoalett eller balklädning. Du behöfver aldrig oroa dig för att inte få bil, aldrig öfver att sömmerskan skall lura dig med din klädning. Du har en bok — —

— Och en stickstrumpa, inskött jag.

— Gud, så filosofiskt — maska vid maska, rundt, rundt på samma sätt i evighet, sade Fanny.

— Jag ber om ursäkt, på en vecka slutar jag paret, svarade jag.

— Å, är det möjligt? Hvad har du dem till? Du kanske stoppar också?

— Nej.

— Nå, gudskelof för det, åtminstone. Men, inte sant, när den stund kommer, då stadens temperatur stiger till feber, bilarna rusar hufvudyra omkring på Sturegatan och spårvagnarna är brokiga af aftonkappor, när alla hem är tomma och alla lokaler fulla, då går du bort till fönstret och småler — —

— Eller om jag inte ens ids manifestera mig så kraftigt, kan jag sitta kvar i min stol och småle, svarade jag. Sedan somnar jag öfver strumpan och vaknar först, när téet bärs in vid tiotiden.

— Somnar du också, så raffineradt! utbrast Fanny med något öfverdrifven extas. Hvad du är afundsvärd. Så vaknar du med klara ögon och röda kinder som ett barn. D i n hy är slät som salongsbordets mahognyskifva, medan vi andra ser ut som Sturegatan, när den fryser efter slaskväder, fulla af hjulspår i ansiktet och djupa märken efter brådskande vandrare, som redan glömt oss.

— Du tycks vara entusiastisk för eremitlifvet, sade jag.

— Nej, inte i allmänhet. Att sitta på bondlandet eller hemma i biskopsstaden och sticka strumpor skulle jag anse löjligt och odrägligt. Men att midt inne i Stockholm, tätt vid storstadens hjärta, med alla möjligheter öppna för sig, ung, gift och oberoende, hänge sig åt samma sysselsättning och låta alla möten, middagar, soaréer, teaterstycken, fester och skandaler rinna förbi dörrarna, det anser jag vara ett konststycke, ett bevis på öfverlägsenhet och förakt som jag beundrar.

— Å, kära Fanny, sade jag blygsamt, du är alltför älskvärd. I själfva verket är det mycket enklare. Vill du höra hvad jag tänker ibland, när klockan lider mot sju? Nu sätter Fanny sig till toalettbordet tänker jag. Hårfrisörskan har just kommit, hon plockar upp lampa och tänger och lockar. Hon har nyss kommit från fru X., hennes nya klädning var lila och silfver, »nå gudskelof att den inte var grön». Nu är Fanny färdig, tänker jag, i en ny och originell frisyr och med en giftgrön turban hårdt virad om sitt gula hår. Nu gör hon ögonbrynen, tänker jag, nu tar hon läppstiftet och nu pudrar hon öfver konstverket. Jag tycker jag ser spänningen i hennes ansikte, när klädningen sättes på. Den är äfvenledes giftgrön, men emedan Fanny är den hon är, har hon dragit öfver den en tunika af grå chiffon som när askan från en vulkan strös öfver betesmarkerna på bergssluttningen. Hennes gröna silkesstrumpor är så tunna att hon kan dra den genom briljantringen som pryder hennes smala finger. Smaragdcolliern liknar droppar från ett djupt och kyligt haf på hennes hvita hals. Som hon står där är hon fullkomlig i sin genre, tänker jag, den salta oliven vid alla fester. Hvad skall hon väl upplefva i afton?

— Hur kan du tänka på sådana struntsaker, frågade Fanny litet oviss.

— Det är just konsten det, svarade jag. Nu står bilen vid hennes port, tänker jag vidare. Hon tar en hastig öfverblick öfver sin charmanta person och skyndar ner för trapporna. Hon skall väl på maskerad, tänker jag. — Brukar du inte somna innan du kommit så långt, frågade Fanny oroligt.

— Nej, men vill du inte höra hur jag sitter och drömmer vidare? Jag har god tid, jag låter alltså inte Fanny fara direkt till maskeraden.

Fanny blef alldeles röd, jag såg att hennes läppar formade orden: »tro ej Madeleine».

— Utan hon hämtar först sitt sällskap och så bär det af till Hasselbacken. Det är lustigt att komma dit, säsongen står ju just vid kulmen, det är den tid, då dess flirt skall upplösas i äktenskap eller skandal, man är led vid hvarandra och samtidigt mer intresserad af hvarandra än någonsin. Och för den, som är med, är det mycket lustigt att se en afton på Hasselbacken medan man njuter säsongens primörer från Stockholms bästa kök.

— Jag tror du är rätt vaken, du Hillevi.

— Vänta, jag somnar strax. När jag druckit té vid 10-tiden har min imaginära Fanny just lämnat Hasselbacken. Men jag går i säng och snart är jag midt inne i drömmens värld. Jag ser en sal, där det vimlar af färger och figurer som på ett bättre biografnummer, man dricker en brygd af värme, musik, skratt och erotik. Fannys entré väcker ett visst uppseende, tänker jag mig, hon är så originell och elegant. Man undrar hvem hon kan vara och en ruinerad och berusad grosshandlare bjuder henne genast på champanj. Hvad hon har roligt, ingenting är som en maskerad. »Herre Gud, är du här, Calle? Hvad säger din fru om det? Hvad ger du mig om jag tiger med den där kyssen i klädrummet?» — »Ingenting, för du talar ändå om det.» — Men denna maskerad har också sitt spännande moment, sitt mörka inslag af en tragisk tråd. Först långt efter midnatt upptäcker Fanny att hon iakttages af en liten ensam kvinnofigur, som kretsar kring henne som en frostfjäril kring en kålplanta. Med ens försvinner hon utan att demaskera sig och Fanny kan inte längre med samma omedelbara glädje hänge sig åt maskeradens nöjen.

Fanny hade flera gånger sökt att afbryta mig. — Du förstår, sade hon nu, jag har flera gånger räddat Madeleine från att begå dumheter genom att fingera en romantisk historia åt henne att pyssla med. Får hon inte det, så skaffar hon sig en själf. Jag förutsåg att hon skulle tala om det för dig, men jag trodde att du skulle förstå sammanhanget med detsamma.

— Så klokt af dig, Fanny, svarade jag tvetydigt och tänkte: om hon vill låna pengar så är där något och ganska allvarligt ändå, efter som hon ljuger för dig.

— Du borde nog ändå vara ute litet mera, Hillevi, sade Fanny, som glömt att hon nyss funnit min lott så afundsvärd.

— Jag tyckte, att du nyss — —

— Ja, det är när man är som jag. Det finns ju så många parallella kedjor af förströelser och sysselsättningar som löper genom vintern. De musikaliska har sin, som de följer, med konserter och operor och soaréer, och så bry de sig inte om de andra. De religiösa har sina fröjder, de nyktra sina, de frisinnade sina, de sociala, de vegetariska, de konstnärliga och de adliga likadant, att inte tala om kvinnosakskvinnorna. Nu är jag ju olyckligtvis både litet adlig, litet social, musikalisk och konstnärlig och räknar mig som frisinnad och kvinnosakskvinna, och därför har alla dessa kedjor snott sig om mig och slagit mig i bojor så fast, förstår du, att jag inte kommer loss.

— Var glad, att du inte är religiös och nykter också, sade jag.

— Ja, du kan håna du! Du vet inte hur man slites ut af en säsong i Stockholm. Man måste vara intresserad och följa med och till slut blir sinnet hårdt och minnet trasigt, allting är en likgiltigt — ett brokigt skoj och en småviktig beställsamhet — fast man gör de mekaniska gester, som fordras af en intresserad. Har du verkligen inga intressen?

— Jo, sade jag, husliga. Förra veckan köpte jag ett helt får. Du skulle sett Signe. Jag ber om ursäkt, frun, men hvad skall vi vara själfva då? frågade hon. Som jag inte ville förlora Signe, lassade jag mitt får på en liten pojke, som jag fann på torget och gick till Frälsningsarmén med det. Där passade det och med anledning af hvad jag hörde och såg där, går jag dit två gånger i veckan med en sändning. Du kallar det småviktig beställsamhet — —

— Nej då det är ju mycket vackert —

— Vackert? Ack, Fanny, jag har ju långt mer än jag behöfver och hör själf till de onyttiga. Jag har inte ens något att självdeklarera för. Min enda förtjänst är jag inte drifver illojal konkurrens med männen på arbetsmarknaden, som Paul säger, när jag klagar. Men vill du veta en som handlar vackert? Det är min lilla pojke, som bar fåret. Han är familjeförsörjare med sina 12 år och arbetar natt och dag för att inte hans sjuka far och mor skall svälta. Du skulle höra honom resonera som en liten man om arbetsförtjänst och dyra tider. Och jag tror inte du med all din hårdhet skulle kunnat hålla tårarna borta, när du har hört honom berätta, hur en fru som han arbetar åt, han gör dekorationer till dina maskerader och baler, prutat ner hans lilla fattiga aflöning med en tredjedel.

— Ja, Herre Gud, sade Fanny, hvad det finns mycket socialt. Men kära Hillevi, kan du låna mig 200 kronor?

ELIN WÄGNER.

Kvinnornas egen

2

4

6

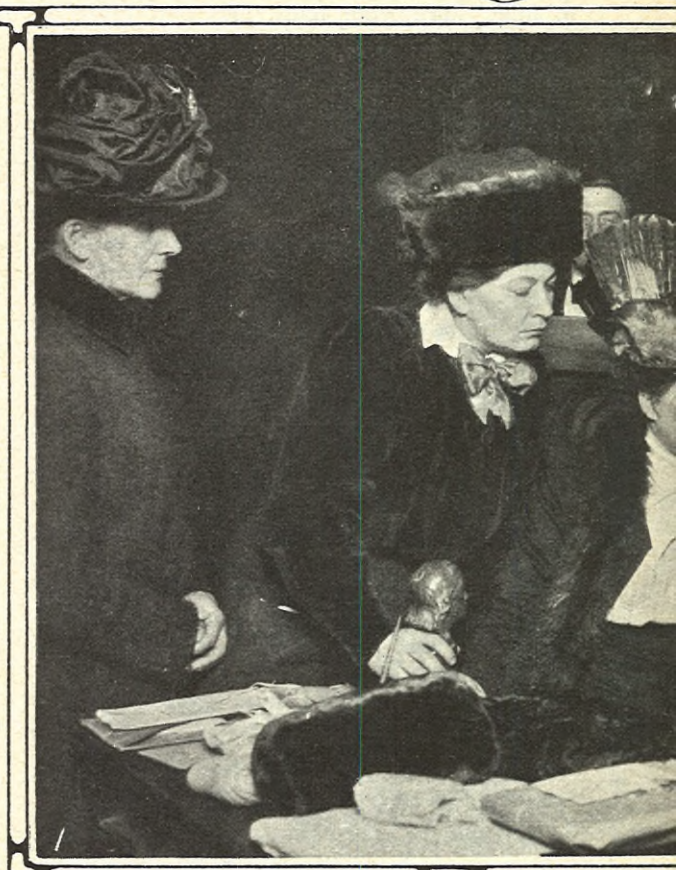
1

I ETT AF KONSTAKADEMIENS källarfönster står, med ansiktet vändt åt Fredsgatan, en tafla af en liten rosenkindad flicka med klara forskande ögon och glänsande silkeshår. Dot är en ovanligt lefvande liten genre, frisk och mjuk i färgen, en Amalia Lindegren helt säkert. Men medan jag stannar för att betrakta, stoppar konstverket fingret i munnen; nå, det kan alltså icke utställas, icke under Svenska konstnärinnors retrospektiva afdelning åtminstone. Det är nog mera bofast i konstakademien än så. Men utanför trappan hålla i stället lass med packlårar, hvarur de väl emballerade konstverken lyftas och bäras upp. Det är dagen före hängningen, det är juryns dag, och ett drygt arbete har den att välja bland alla de insända konstverken.

En grupp af utställare är det, som icke rädes någon jury. Många af dem ha aldrig förr stått inför någon sådan, många ha varit helt och hållet glömda, andra ha blott varit namn i konsthistorien. Nu ha de kallats fram ur sin afskildhet för att representera den svenska kvinnans insats inom konsten under alla de århundraden som icke kände någon kvinnorörelse och endast i mycken liten grad visste af frihet för de unga kvinnorna att följa sin håg och utveckla sina anlag. När man betraktar dessa arbeten af de till ett femtiotal uppgående aflidna kvinnliga konstnärer, som bilda den retrospektiva afdelningen på Svenska konstnärinnors debututställning, säger man sig kanske, att detta är icke mycket, då två och ett half århundrade inneslutas i en enda af akademiens salar. Men samtidigt måste man säga sig, att detta likväl är mer än hvad man visste och väntade, det har ju varit mycket tyst om den kvinnliga konsten. Den möjlighet att nu lära känna densamma som genom retrospektiva afdelningen blifvit oss beredd bör dra många till utställningen och förvärfva dess anordnare den tacksamhet, som är lön för mödan.

Medan juryn arbetar inne på den öfverfull.. moderna afdelningen, och de godkända arbetena ett efter ett bäras in i den stora midtsalen och med en viss lugn tillfredsställelse luta ryggarna mot väggen, visar oss den retrospektiva afdelningens kommissarie, fru Mina Carlson, omkring bland sina skatter.

Här är ett självporträtt af Amalia v. Königsmark, syster till den berömda Aurora v. Königsmark och gift grefvinna Lewenhaupt. Hon är klädd i storhetstidens pompösa dräkt med spetsar, guld och purpur. Ansiktet är kraftigt och klokt, icke oskönt, men saknar Au-

Juryn under granskni
narna Charlotte Wah
von Schulzenheim oc
Königsmark: Självpor
porträtt. Penntecku
Kvinnosilhuett. 5. Fö
Sidvall: Intressant l
I studiekammaren.

7

9

10

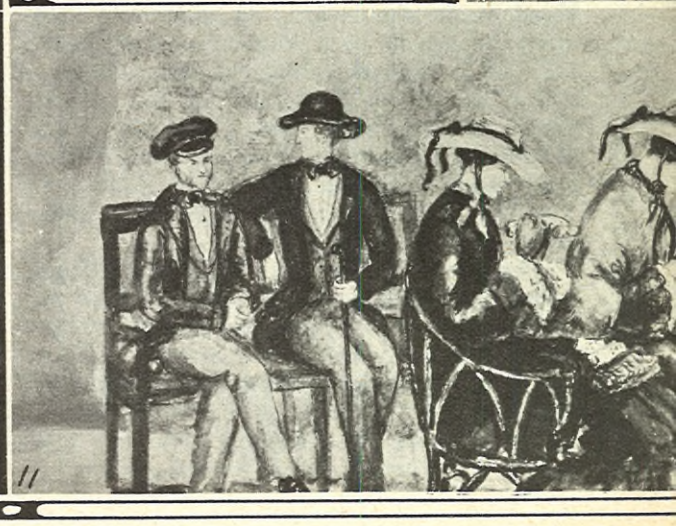
11

9. Maria Röhl: Porträtt af fru Marcus Larson. 10. Sophie Adlersparre: Porträtt af drottning Josephine. 11. Akvarell af prins

...n konstutställning.

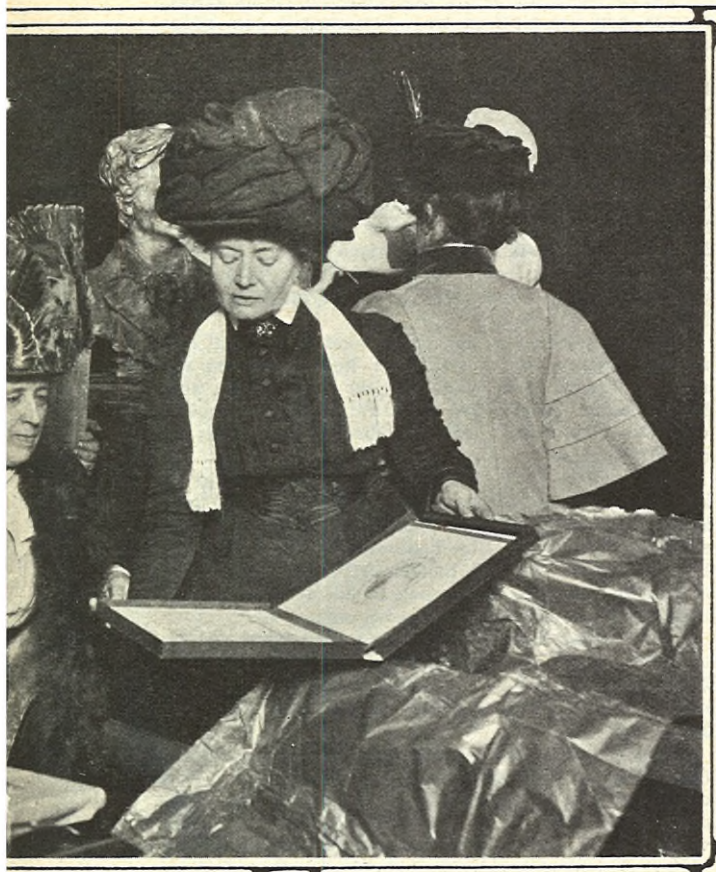

rora v. Königsmarks bestickande charm. Att denna den allra äldsta af de företrädda målarinnorna blef mindre ryktbar än sin syster, hvars lägerlif hon dock i ungdomsåren delade, berodde väl mest på att hon saknade både hennes äfventyrlighet och skönhet.

Till de äldre höra också Ulrika Pasch, född 1735, som mest målade borgarfruar, men äfven då och då fick någon beställning högre upp på rangskalan, där annars Ehrenstrahl och Breda voro på modet. Medan brodern var i Paris och studerade konst, uppehöll hon familjen med sitt arbete, och det är verkligen med rörelse man betraktar den 1700-tals matrona, som fästs på duken af hennes flitiga pensel. Man vet och känner än mera, att hennes öde är typiskt: att få bli hemma och använda sin talang för brödförvärf med äfventyr att stanna i växten, medan de unga männen i familjen få utveckla sina anlag och bryta sin bana utan hänsyn och band.

Ett igenkännande leende ler man ovillkorligen, då man påträffar det otaliga gånger reproducerade originalet till Amalia Lindegrens tafla, mors mörklockiga hjälpreda, som snyter lillebror. Få konstverk ha väl varit så envist populära som hennes; hon är också ett af de få kvinnliga namnen i vår konsthistoria.

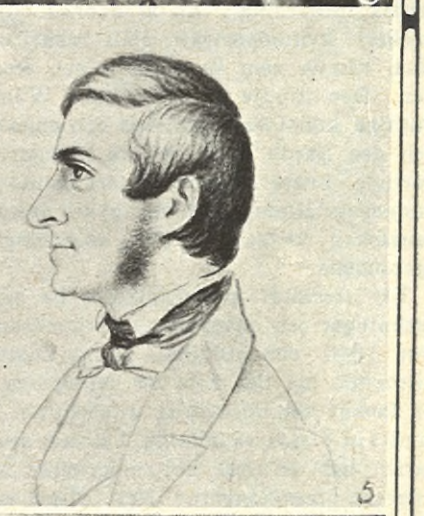

Af 1800-tals konstnärinnorna är Maria Röhl en af de mest kända. Sällan saknas väl någon af hennes penntecknin gar i memoarverken från gamla dagar, hon tyckes ha ritat af hela århundradet. Här är en pastell af henne, som har ett särskildt intresse såsom föreställande Marcus Larssons olyckliga hustru. Konstnären höll henne af svartsjuka inspärrad och hennes äktenskapliga lif förflöt bokstafligen i mörker, så länge det varade. Marcus Larsson hade en enda elev, en kvinna, Pamela Noreus, död 1828, hvars landskap är ett af de relativt få på retrospektiva afdelningen. Hon är en mildare, vekare Marcus Larsson, påminner något om gamla holländare. Om med rätt eller icke, beskylles hon för att ha af öfverdrifvet nit för mästaren förorsakat branden af hans hem, då hon eldade för häftigt i afsikt att skaffa honom den värme han önskade.

Af Sophie Adlersparre, som ju hade hans helighet påfven till modell under sin Romvistelse, har utställningen ett vackert och kungligt porträtt af drottning Josephine, Fredika Bremers vackra penntecknin gar äro företrädda a fen hel kollektion, af Virginia Larsson, Egron Lundgrens enda elev, som endast beredde honom bekymmer, därför att hon var så döf att

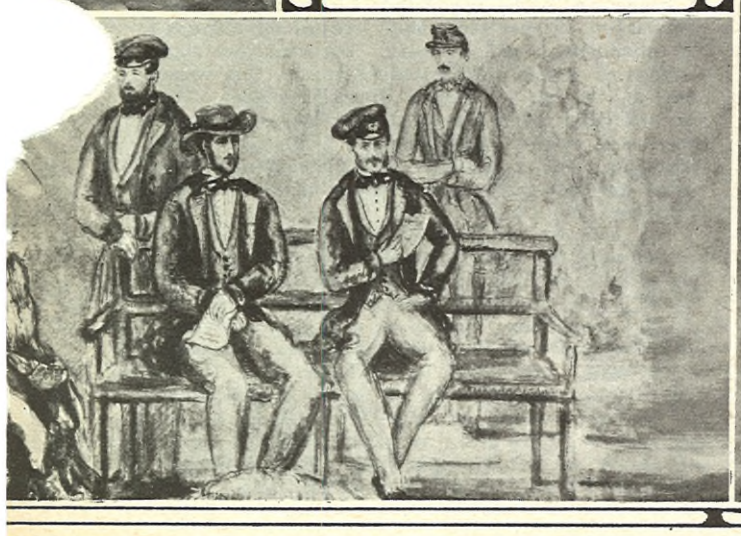

sarbetet. Från vänster: frökröm, Gerda Sprinchorn, Ida Ellen Jolin. 2. Amalia von tt. 3. Ulrika Pasch: Kvinnogar af Fredrika Bremer: 4. ttaren Emerson. 6. Amanda yr. 7. Elisabeth Jacobson: Pamela Noreus: Landskap.

san Eugenie: En sommarbild från Tullgarn. 12. Sophie Ribbing: Barnporträtt. 13. Eva Bonnier: Porträtt af fru M. A. Blomberg foto.

hon ej hörde hans komplimanger, finnas några akvareller, af Sophie Ribbing ett par förtjusande porträtt.

Amanda Sidvall, genremålarinnan, som dog i början på nittiotalet, är representerad med flere dukar af den äldre franska skola, som ännu icke besmittats af impressionismen. Vidare äro här representerade Bertha Walerius, som — efter ingifvelse i en dröm berättas det — målat den allmänt kända och älskade Kristustaflan, Anna Wallenberg, Christine Sundberg, hvars små porträtt äro ganska originella, och många andra att förtiga. Till de yngre, de, hvilkas arbeten äro mera moderna än mångt och mycket på de nu lefvande konstnärinnornas afdelning, höra fyra konstnärinnor, brutna midt under arbetsdagen. Den ena är Signe Sohlman, som dog 22-årig på 1870-talet, men som redan hunnit inge stora förhoppningar om sin talang, den andra Elisabeth Jacobson, död på 80-talet i sina bästa år, hvars efterlämnade arbeten tala om stor koloristisk begåfning. En af hennes dukar är ett vackert kvinnoporträtt, själf beskrifves hon af sina vänner som en sällsynt och eterisk skönhet. Den tredje är fru Hildur Wåhlin, hvars duktiga konst varit afbildad och omtalad i Idun, och den fjärde slutligen Eva Bonnier, en konstnärinna, hvars arbeten vi lärt känna på hennes minnesutställning, och för hvars frikostiga mecenatskap vi ständigt ha anledning att vara tacksamma.

Ett särskildt personintresse ha några penntecknings och akvareller af prinsessan Eugénie, från 1840- och 50-talen, starkt tidstypiska och vittnande om det nöje de beredt och den möda de kostat den älskvärda dilettanten. Vid samlandet af denna utställning, berättar dess kommissarie, har en hel del biografiskt material af intresse framkommit. Det visar sig att af dessa kvinnor af de äldre generationerna, som emanciperade sig därhän att ta målandet på allvar och kanske rent af som brödförvärf, tillhörde de flesta målarsläkter, hade en far, en bror, eller kanske en man, som var konstnär. De flesta af dem förblefvo ogifta och de, som blefvo gamla, utvecklade sig ofta till original på sitt sätt, klädde sig litet olikt andra och afveko i tal och sätt från den slätstrukna majoriteten. Den äldre nu lefvande kvinnliga konstnärsgenerationen erinrar sig flera sådana kvicka och lustiga gamla konstnärinnor. Under 1800-talet, fram mot vår tid, fingo de flesta sin uppfostran i Paris, och minnet af lifvet i världsstaden lärde dem nog att se med en viss skämtsam ironi på de småborgerliga förhållandena omkring dem här hemma. Ett bref från Amanda Sidvall till en yngre konstnärsvän i Stockholm ger, tycker man, en bild af 70-talets svenska konstnärinna i Paris: Hon är flitig, kvinnligt omtänksam — underhållet hemifrån, "detsamma som jag beräknas kosta när jag bor hemma" räcker förträffligt — och först och sist lycklig öfver att få vara i det kära Paris, där det går så bra att arbeta. Ibland företager hon vallfärder till Robert-Fleury för att få råd och hjälp med sin målning, men föröfrigt gäller det bara som hon säger att "studera naturen ärligt utan tanke på hvad de, som ej rätt förstå konsten, säga härom."

Att döma af utställningen tyckes figurmålning varit hvad som mest sysselsatte forna tiders konstnärinnor, och damporträtten äro i öfvervägande majoritet. Blomstermålningen är också företrädd, men ej så rikligt, möjligen beror detta på den gallring, som nödvändigt måst företagas bland de insända dukarna. Af skulptur finnes endast en byst af Lea Ahlborn, som föröfrigt är väl företrädd såsom gravör.

Vid samlandet af denna utställning, där fru Ida Trotzig bland andra stått vid kommissariens sida, har man i stor utsträckning måst lita till enskildas intresse och bistånd. Muséer och konstsamlingar ha genomletats, men man har äfven fått söka sig fram till konstverken genom att forska bland släkt och bekanta till artisten, och slutligen har man kanske funnit hvad man sökte i någon undangömd vrå. En del personer ha på eget initiativ sändt in anmälningar om konstverk, medan andra igen i ett eller annat fall varit alltför rädda om sina skatter för att våga släppa dem ifrån sig. Rörande konstnärinnor efter 1860-talet har man haft god ledning af konstakademiens elevförteckningar. Det var då som kvinnor först började studera vid akademien under professor Qvarnströms spira och lifligt uppmuntrade af honom.

Resultatet af detta arbete får publiken tillfälle att betrakta under mars månad, då utställningen är öppen. Det är naturligt att den historiska utställningen får dela intresset med den af lefvande konstnärinnors verk. Med en del arbeten af äldre konstnärinnor tillhörande gamla tider och skolor som öfvergång, kommer man in i en nyare tid, som ser med andra ögon och har andra färger på paletten. Man passerar olika skolor och årtionden och hamnar slutligen hos de yngsta, hvilkas frimodiga djärfhet särskildt ses med glada och förstående ögon af föreningens ordförande, om man får vara nog indiskret att tala om det. Och så har ur förberedelsernas och hängningsdagarnas kaos uppstått en ordnad värld, de svenska konstnärinnornas utställning.

E—ER.

Nässjös välgörarinna.

FRÖK. MARIA MALMBERG.

NÄSSJÖ municipalsamhälle har i dagarna hugnats med en storartad donation. Fröken Maria Malmberg, testamenttagarinna efter framlidne källarmästaren C. Peterson därstädes har nämligen donerat den betydande summan af 420,000 kronor till olika samhällsändamål.

Sålunda har hon förordnat att 250,000 kronor skola användas till uppförandet af ett rådhus, 50,000 kronor till ett ålderdomshem, 100.000 kronor till ett läroverk och 20,000 kronor skola afsättas till en fond, hvars ränta skall utgå till behöfvande inom samhället. Vid den municipalstämma, som hölls då underrättelsen om gåfvan meddelades, gaf kyrkoherde F. Bergqvist uttryck för samhällsinvånarnas tacksamhet till gifvarinnan, som genom den storartade gåfvan beredt Nässjö samhälle så stora framtids- och utvecklingsmöjligheter.

Från "den gamla goda tiden."

FÖR ICKE LÄNGE SEDAN afled i hufvudstaden vid hög ålder en industriman, känd i vida kretsar samt af mången värderad och omfattad med vänskap. Född af bondeföräldrar hade han genomgått lefnadsöden, som i sin växlingsrikedom erbjuda en bild af icke vanligt intresse. Detta redan i de tidiga barndoms- och ungdomsåren. Af sina dåtida upplefvelser har han i efterlämnade självbiografiska anteckningar, grundade på i hans inre djupt rotade hågkomster, gifvit en, såsom det synes, i allo trogen skildring. Ja, trogen måste den vara. Ty skrifven med en naivitet å språkets vägnar, lätt förklarlig däraf, att han aldrig varit i tillfälle att erhålla en grundligare skolbildning, verkar den just genom sin okonstlade form så mycket mer öfvertygande. Och dock möter blicken här sociala förhållanden, så olika våra dagars, att man tycker sig genom dem förflyttad sekler tillbaka. Man har verkligen svårt att tro, att de tillhöra en tid, ej mera aflägsen än förra hälften af det århundrade, som ligger närmast bakom oss.

I den hädangångnes föräldrahem rådde till en början ett visserligen anspråkslöst, men fullt betryggande välstånd. Men detta sköflades fullständigt genom faderns allt mer tilltagande svaghet för krogen med dess libationer och för spelbordet med dess bedrägliga lockelser. Följden blef, att vid hans frånfälle — han var då blott några och fyrtio år — försattes familjen, bestående af änkan med fem minderåriga barn, i urarfvakonkurs. Armodet bredde så sina mörka vingar öfver hemmet. Men klarare än någonsin tindrade nu därinne en intagande stjärna — en moderskärlek, hvars självuppoffring icke kände några gränser.

Det är tiden för denna fattigdom och denna kärlek, då vår man var blott en tre- à fyraårig pilt, som bildar utgångspunkten för de förenämnda anteckningarna.

Må det tillåtas att ur dessa meddela några utdrag. På sitt vackert barnsliga språk skrifver den hädangångne:

"Jag kommer väl ihåg en händelse. Min mor skaffade sig en liten gris på kredit. Grisen sprang på gården, och gode mannen åkte förbi, fick se grisen och hoppade af åkdonet och kom in till mamma. På hans fråga, hvem som ägde grisen, svarade hon: 'den är min'. Han tecknade upp grisen och for sin väg. Men mamma i sin enfald slaktade grisen, och då gode mannen någon tid därefter kom för att hämta den, hade vi ätit upp den.

Det förgrymmade den rike bonden, så att han stämde mamma till tings. Som hon af naturen var mycket försagd och blyg och icke hade någon, som hjälpte henne, så blef hon dömd till 14 dagars fängelse vid vatten och bröd. Hon blef förd på fångskjuts sju mil till fängelset.

Jag kommer väl ihåg, hur vi sutto långt in på kvällarna ute på trappan och väntade hennes hemkomst. En afton kommer hon gående med en ankarstock under armen. Hon hade sparat af sitt fångbröd för att glädja oss. O, hvilken fröjd det blef för oss att få se vår moder åter och få äta af hennes fångbröd, som för oss var så välsmakande.

Min moder hade att kämpa en hård kamp för sig och sina fem barn. Mor gick på dagsarbete från kl. 5 på morgonen till kl. 8 på aftonen för 16 skilling och maten. Med denna inkomst skulle hon föda och kläda oss.

Hennes förmaning till oss var: 'Barn, gå aldrig och tigg, utan sök med ärligt arbete slå er igenom'. Med denna lärdom för ögonen kunde vi icke gå och tigga, och följden var, att vi fingo svälta. Emellanåt fingo vi på 8 à 14 dagar ej bröd inom läpparna. Om hösten gingo vi i skogen och plockade lingon, hvaraf vi insamlade flera tunnor till vinterföda. Vi brukade doppa potatis i lingonen, äfvensom koka gröt af dem. Äfven brukade vi gå och gräfva efter den potatis, som blifvit kvar efter upptagningen och kunde efter flera timmar få ihop till ett kok. Vi fingo af grannar sill-lake, som blef kvar i silltunnorna, och i denna doppade vi potatisen.

Jag kommer väl ihåg en händelse, som inträffade, när jag var omkring 7 år. Det var en grupp ungdom, som lottade bort en klocka. Jag stod och såg på, och de läto mig taga ut lotten ur en hatt. Den gossen, som vann, gaf mig 12 skilling. Hvilken glädje för mig att springa hem till mamma med den!

Vid denna tid fick jag ett djupt intryck i min själ af en sång, som mamma sjöng ur en bok, som hette "Örtagårds-Sällskap". Mamma hade en god röst. Det var en vinternatt, hvad jag minnes. Hon brukade stiga upp kl. 2 à 3 på morgonen för att spinna och förtjäna litet, innan hon gick till sitt dagsverke kl. 5. Stora tårar runno utför hennes kinder, och detta grep mig i hjärtat, och jag sade till mig själf, att jag ville bli snäll."

Här omtalas nu, hurusom han vid tio års ålder fick erfarenhet af arbetets välsignelse. Vid en hytta en half mil från hemmet fick han för en tid en liten anställning. Därunder kom han i tillfälle att utföra andra uppdrag äfvensom till — ett affärsföretag. Han tog sig nämligen före att bland på landsvägen utkastadt slagg leta upp åtskilligt järnskrot, som sedan såldes för 4 skilling pundet. På sex månader fick han genom flit och sparsamhet ihop 5 riksdaler och 12 skilling. På hösten strax därefter åtog han sig ett annat arbete, som inbringade honom 1 riksdaler och 36 skilling. De sålunda af tioåringen förvärfvade slantarna lämnades oafkortade till den älskade modern, och hans glädje var icke mindre än hennes öfver den lättnad i hennes bekymmer, som sålunda genom honom bereddes henne.

Redan vid tretton års ålder (1835) lämnade han följd af moderns välsignelse och innerliga förböner det af henne med sådan uppoffrande kärlek vårdade hemmet för att på egen hand börja kampen för tillvaron. Till hufvudstaden ställdes kosan. Där skulle den unge bondgossen bereda sig att i något yrke — han visste ännu icke hvilket — en gång göra sin lärospån. Det var i skråtvångets gyllene dagar, och om en del under dess tryck rådande förhållanden, som förefalla oss så främmande, kan man få en liten föreställning af den bortgångne industrimannens lärlingsminnen. Hans anteckningar därom följa:

Jag kom först i tunnbindarlära, men arbetet där var för tungt för mig. Efter någon tid bytte jag därför om yrke och kom till en skräddare R. Där fick jag 12 skilling om dagen att lefva och kläda mig på. Där for jag ganska illa, fick bl. a. sitta uppe och passa porten åt honom till kl. 3—4 på morgonen. Jag måste ta min plats i portgången för att kunna höra, då han kom. Jag var emellertid där ett år. Då jag ville flytta, blef han mycket ond, lade mig öfver en stol och slog mig, hade en större gosse att hålla i benen på mig för att kunna slå mig eftertryckligare. När jag slutligen fick lämna platsen, var jag något öfver 15 år.

Jag kom så till en, som idkade källar-rörelse i staden. Där hade... makare-gesällarna sitt härbärge. De talade mycket med mig, och jag började förstå, att deras yrke var ett bra yrke. En af dem, en mästareson, skulle bli sin egen och talade vid mig, om jag ville komma i lära hos honom. Jag kände mig villig därtill, ty jag ville på inga villkor bli krögare. Jag led af att se all den jämmer och det elände, som jag på källaren fick vara vittne till. Dit kommo hustrurna och sökte sina män, gesällerna, som kunde vistas i härbärget där natt och dag flera dygn och supa och frossa, medan de fattiga hustrurna afspisades med hot och stryk utan att få något.

Men det var icke lätt att komma från denna plats. Jag var kvick i rörelserna, alla kunder tyckte om mig och gåfvo mig mycket drickspengar. Min husbonde ville icke på något villkor släppa mig, utan hotade med polis, ty den tiden var tjänstehjonsstadgan i hela sin stränghet gällande. Men slutligen hjälpte mig mästarsonen, som skulle bli sin egen, därifrån. Nu började en ny tid för mig, jag hade funnit mitt rätta yrke, ty jag fick strax en stor lust till detsamma.

Af hvad anteckningarna vidare innehålla, kan det vara tillräckligt meddela, att ynglingen efter fyra års bortovaro från hemmet hade den glädjen att åter tillsammans med en afhållen syster, som äfven varit ute och tjänat, få upplefva några dagar därstädes hos sin moder.

Hvad hans senare lefnadsöden angår, är redan antydt, att äfven de voro synnerligen växlingsrika. De voro att likna vid upprörda böljor, som än lyfta seglaren upp på spetsen af sin kam, än sänka honom djupt ned i vågdalen.

F. H—N.

Evighetsmaskinen.

Novellett af **Birger Sjödin.**

DET FÖRLISTE en gång ett skepp på andra sidan ön. I tre dagar gingo öborna och tittade på skumpelaren, som hoppade från den ena relingskanten till den andra. Den fjärde dagen rodde de ut till skrofvet, som satt fastkiladt mellan några klippor lika säkert som på Neptuni treudd.

De klättrade ombord och funno i ett hörn af skansen en enda man. Han hade bara skjortan på sig, öfver hufvudet gick ett blodigt skår som efter en yxa. Händerna höll han hårdt knutna kring benen på ett väggfast bord, och när man ville ha honom lös, grinade han som en ilsken katt.

I fyra veckor låg han utan att veta om sig på den lilla kuststadens lasarett. Men en dag, då läkaren kom in i salen, satt han upprätt och hade järnsängens stänger till harpa.

— Hur mås? frågade doktorn.

Han svarade ingenting, stirrade bara rakt fram och spelade.

— Håhå, på det viset! mumlade doktorn och tittade fundersamt ut genom fönstret mot ett svart tak, som tvärs öfver vägen höjde sig ur en massa krusiga björkar.

Det dröjde ej många dagar förrän mannen fördes in under detta mörka tak.

— Adjö med dig, Petter, sade lasarettsvaktmästaren och sträckte handen till afsked genom den tunga gallerporten. Här får du det bra.

— Ja adjö, tack själf, svarade Petter och följde en karl med rödrandad mössa öfver grusgångarna.

Men ibland måste han stanna. Det stod män och kvinnor bakom de gallertäckta fönstren, de refvo sig i håret, viftade, ibland ropade de ho! ho! ho! satte fingrarna i munnen och tänjde ut den, som om de hotade att sluka honom.

Syssloman kom just ur växthuset.

— Hallå, Johansson, ropade han. Är det han från skeppet?

— Det lär ska vara det.

— Honom ska vi ha i trädgården. Vi ska försöka det till börja med.

— Ho! ho! ho! pustade dårarna bakom fönstren, när uppsyningsman och Petter försvunno bland de lummiga träden.

— Nu räfsar du, förstår du, sade uppsyningsman. Allt skräp under träden, alla stickor på gångarna. Sen ska du bära ved och vatten in till syssloman, förstår du. Och ger fan i att gå ned till kanalen, förstår du.

DEN TYSKE diktaren Hofmansthals främsta arbete är tragedien "Elektra", byggd på den antika sagan om konung Agamemnon som mördades af Klytemnestra, hans hustru, och sedan hämnades af sina barn, som dödade sin mor och dennas andre make Aigisthos. Det ståtliga dramat, som uppförts på världsscenerna, har klädts i svensk dräkt af författaren Anders Österling och uppföres nu i landsorten af Knut Lindroths sällskap. Vår bild visar en scen mellan Klytemnestra, spelad af fru Hård af Segerstad, och hennes dotter Elektra, spelad af fröken Anna Lisa Carlson.

Två gubbar, som suttit på backen midt emot hvarandra och "smidt", så att det smällde i deras knotiga händer, reste sig tungt och motvilligt, när de fingo se uppsyningsman. Och snart gick det tre karlar och räfsade under träden.

Hösten försvann, och det vardt sommar.

Petter kom ur vedboden och bar ett fång ved. Plötsligt stannade han, kastade hela bördan i en af de många solfläckarna på gruset och satte sig själf i en annan.

— Nu är jag så less på att bära ved, sade han och ruskade på hufvudet.

— Hör du, Petterbom, är du lat, förstår du?

Uppsyningsman steg fram bakom väggen.

— Inte ska veden ligga i solen, förstår du, då blir det eldsvåda. Ta upp veden, förstår du!

— Jaså, Petter, du tycker där är varmt, jojo!

Syssloman rätade sig skränande ur en rabatt, där han gräfde kring en rosenbuske.

— Jag är less! svarade Petter och stirrade ned i gruset som om han grubblade öfver hvad detta kunde bero på.

— Hvad vill du då? frågade syssloman.

Petter ville just ej något särskildt, tycktes bara känna, att det var skönt att sitta där han satt och ha fingrarna i det varma gruset. Men så kom det, oreflekteradt, snabbt:

— Ut och gå.

Han tog liksom orden i handen, vägde dem pröfvande mot gruset. Och fullkomligt nöjd med resultatet sade han igen och lyste till:

— Ja det vill jag: ut och gå.

— Å rackarn! Men visst får du det. Gå då på samma gång till Ellstrands snusbod vid Stortorget och köp för tjugufem öre Ljunglöfs med lukt åt mig. Johansson — nu hviskade han bakom hand — skicka en vaktare efter honom, få si, hur det går.

Petter gick genom staden, som var hvit af damm och häggar. Han höll tjugufemöringen hårdt mellan två fingrar som i en klämma, tittade aldrig på människorna utan bara utefter husgaflarna.

— Ellstrand, Ellstrand, Ellstrand, mumlade han.

Vid garfveriet stod en bonde med kärra.

— Är Ellstrand häromkring, han? frågade Petter.

— Snus-Ellstrand? — jo där bakom!

Petter snodde om hörnet och gick direkt in i en dörröppning, som ångade snus.

Han lade slanten med en fast knäpp på disken:

— Ljunglöfs ska det vara, och lukt också, sa syssloman. — Är det lukt? frågade han försiktigt, innan han tog emot struten.

— Jo, bevars.

— Då får man väl gå hem igen, då.

Petter petade litet nyfiket på kran till cigarrtändaren, drog en smula på mun åt lustigheten. Men så tog han struten och steg ut.

Hädanefter blef Petter ständig snusköpare åt syssloman, och ingen vaktare följde efter honom. Han uträttade ärenden åt sysslomans fru, bar hem hennes kasse på torgdagarna. Hvar lördagsafton klockan fem gick han för egen räkning till Ellstrands och hämtade alla cigarrspetsar, som snoppats under veckan. På hemvägen rökte han dem i sin järnpipa, rundt omkring honom lekte barnen med kullerband eller höllo honom i hand ända tills han måste in genom den stora gallerporten bortom vindbron.

En sådan afton stod grosshandlar Ohlson och talade med syssloman innanför grinden.

— Här är snuset, syssloman, sade Petter. I dag fick jag väl vägdt — ett fjärdedels hekto öfver, kanske.

Petter väntade på berömmet. Sen började han genast plocka boss ur gruset.

— Hvad är det för en? Är han en af hjonen? frågade grosshandlaren och såg efter honom.

— Naturligtvis! Men mycket syns det inte?

De pratade länge tillsammans.

— Ja, ordna om det, du, sade grosshandlaren till sist, innan han gick.

Och så ordnade syssloman, att Petter kom till grosshandlar Ohlson.

Petter blef gårdsdräng. Hvar dag bar han damejeanner ut i stan eller drog mjölsäckar på en skottkärra. Dessemellan fångade han råttor i magasinet, och två öre fick han hämta inne på kontoret för hvart uppvisadt lif. Då bönderna kommo om lördagarna och ville sätta in hästarna, var det Petter, som hade stallnyckeln och pekade ut spiltorna.

— Sån karl få jag aldrig mer, sade grosshandlaren om honom alltjämt, när han mötte syssloman. Det ska du ha tack för.

Om Petter trott, att staden varit en cirkel, skulle han genast pekat ut grosshandlar Ohlsons gård som medelpunkten. Alla gator och gränder voro bara bihang till den och skapade enkom till att forsla grosshandlarns mjölsäckar på. Det gick många människor omkring i stan — det var säkert — men grosshandlarn var ändå mäster bland dem alla. Petter talade aldrig till honom utan att känna, hur vördnaden kröp i nackskinnet och efter ryggen. Och när grosshandlarn gick ut, följde han efter honom på lagom afstånd. Det kunde nämligen komma ett järnskepp en dag — man tog grosshandlarn, reste i väg. Och så skulle det pressas ut stora summor af hela stan och landet — nej tack!

Det fanns tre andra också, som Petter ibland måste ägna en liten tanke: Gud, kungen och en missionär, som han i tidningen läst om hade blifvit uppäten i Kongo.

(Forts.)

Hafre-Gryn och **Hafre-Mjöl**

Gyllenhamar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FOR VECKAN 5—11 MARS 1911.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; grilj erad kalfbräss med ärter; mjölk; kaffe eller te med potatismjölsbakelser. Middag: Soppa à la Hedin; bruten hummer; entrecôtes i vin med spansk sås och brynt potatis; ananasglass med vatten och mandelmusslor.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; jämtska kotletter med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt lammbringa med curry och ris; sviskonsoppa med vispad grädde och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; glödstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt refbensspjäll med potatispudding; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt refbensspjäll med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te Middag: Afredd lammbuljong (spadet från måndag) med grönsaker; stekt sik med gräddsås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa på brysselkål med prinskorf; gräddkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Renbiffar med potatis och lingon; lika-mycket-tårta.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med hvetebröd; stekt färsk strömming; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med rotmos; stänkvälling.

RECEPT:

Potatismjölsbakelser (25 stycken). 210 gr. smör, 3 ägg, 210 gr. strösocker, skalet af $^1/_2$ citron eller 10 sötmandlar, 150 gr. potatismjöl.

Till formarna: 1 msk. smör, 1 msk. hvetemjöl.

Beredning: Smöret skiras från saltet och röres tills det blir hvitt och pösigt. Äggulorna nedröras en i sänder, jämte sockret och massan röres $^1/_2$ tim., därefter tillsättes det rifna skalet af $^1/_2$ citron eller den skållade och rifna sötmandeln samt potatismjölet. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Små krusiga bakelseformar smörjas väl och beströs med hvetemjöl samt fyllas till hälften med smeten. Bakelserna gräddas i ordinär ugnsvärme och uppstjälpas, när mesta hettan afgått.

Entre-côtes i vin (f. 6 pers.). $1^1/_2$ kg. entre-côtes, 1 hg. mager, rökt skinka, 2 msk. smör, 1 tsk. salt, $^3/_4$ lit. buljong, 2 dcl. madeira.

Sås: $^1/_2$ lit. stark, brun buljong, 1 liten morot, 5 persiljestjälkar, $1^1/_2$ msk. smör, 2 msk. mjöl, köttsky, salt, socker, hvitpeppar.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet ilägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det saltas, och den kokande buljongen och vinet påspädas litet i sänder, och köttet får sedan färdigsteka med tätt slutet lock omkr. 2 tim.

Ananasglass med vatten (f. 6 pers.). 1 burk ananas à 1 kr., 125 gr. strösocker, 6 dcl. vatten, 2 gr. citronsyra, 1—2 ägghvitor.

Beredning: Två tredjedelar af ananasen skäres i små tärningar och stötes i stenmortel tillsammans med sockret samt passeras genom hårsikt. Vattnet och den fint stötta citronsyran tillsättas, hvarefter blandningen omröres väl. Sist nedröres den lätt uppslagna ägghvitan. Massan hälles i glassmaskin att frysa. När glassen är halffrusen, då man vefvat 8 min., tillsättes resten af ananasen, skuren i små tärningar, hvarefter frysningen fortsättes omkr. 10 min. Glassen nedpackas i glassmaskin eller glassdosa och fryses ytterligare 2 tim. Den serveras med mandelmusslor.

Jämtska kotletter (f. 6 pers.). 4 hg. finhackadt buljongskött, 1 hg. benfritt oxkött, $^1/_2$ hg. späck, 1 ägg, 2 kkp. gräddmjölk, 2 msk. stötta skorpor, 1 liten rödlök, $^1/_2$ msk. smör (10 gr.), till löken, 2 tsk. salt, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, $^1/_4$ tsk. ingefära.

Till panering: 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).

Beredning: Oxköttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves tillika med fläsket 3 gånger genom köttkvarn och blandas med det finhackade buljongskötte t. Därefter tillsättes det uppvispade ägget, gräddmjölken och kryddorna och färsen arbetas omkr. 20 min. Rödlöken skalas och förvälles, hackas fint och fräses i smöret samt tillsättes sist i köttfärsen. Af färsen formas små kotletter i form af hjärtan, hvilka penslas med uppvispadt ägg och beströs med stötta skorpor. Kotletterna stekas hastigt i smöret, upplägges på varmt serveringsfat och serveras helst med brun sås och ärter.

Sviskonsoppa (f. 6 pers.). 300 gr. sviskon, 75 gr. krossocker, skalet af en half citron, 3 lit. vatten, 2 msk. potatismjöl.

Beredning: Sviskonen sköljas väl i ljumt vatten. Hälften af dem stötas i stenmortel tills de gå sönder. De sättas tillsammans med de hela sviskonen i kallt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de passeras. Citronen tvättas väl och torkas och skalet afrifves mot sockret. Den passerade soppan får koka upp tillsammans med sockret och afredes med det i litet kallt vatten utrörda potatismjölet, hvarefter soppan får ett godt uppkok och afsmakas.

Den serveras helst kall, med vispad grädde och skorpor.

Ugnstekt refbensspjäll (f. 6 pers.). $1^1/_2$ kg. refbensspjäll, $1^1/_2$ msk. salt, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, 1 tsk. senap, 1 msk. smör (20 gr.), $^1/_2$ lit. buljong eller vatten.

Till garnering: 2 hg. katrinplommon, persilja.

Beredning: Refbensspjället, som bör vara tunnt skuret, knäckes, tvättas med en duk doppad i hett vatten, ingnides med kryddorna och får ligga till följande dag. Smöret brynes i en långpanna, refbensspjället ilägges med den köttiga sidan upp och brynes väl i ugnen på båda sidor samt spädes med den kokande vätskan litet i sänder. Köttet får därefter steka tills det är mört, omkr. $1^1/_2$ tim., under det att det öfveröses och spädes hvar tionde minut. Refbenspjället skäres i vackra bitar och serveras varmt eller kallt, garneradt med plommon och persilja.

Köttjusen silas, skummas noga och serveras som sås.

Gräddkaka (f. 6 pers.). 4 sötmandlar, 2 bittermandlar, 4 ägg, $^1/_2$ lit. tjock, söt eller sur grädde, 40 gr. socker, $1^1/_2$ dcl. torrt hvetemjöl.

Till formen: $^1/_2$ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mandeln skållas och drifves genom mandelkvarn. Äggulorna röras med sockret $^1/_4$ tim. Grädden slås till hårdt skum och nedröres i äggmassan tillika med mandeln och hvetemjölet. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälles i en smord och brödbeströdd form och insättes att grädda i ordinär ugnsvärme omkr. $^1/_2$ tim.

Den serveras genast med sylt.

Stekt, färsk strömming (f. 6 pers.). $^1/_2$ val strömming (40 st.), 1 msk. salt, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, $^1/_2$ kkp. hvetemjöl.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).

Beredning: Strömmingen rensas, ryggbenet borttages, hvarefter den sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Strömmingen skäras lätt, ingnides med saltet, doppas i det uppvispade ägget och vändes i de stötta skorporna. Smöret brynes i en tackjärnspanna, strömmingen ilägges och stekes 15 min. på hvarje sida. Den upplägges på varmt serveringsfat och serveras med potatis.

Vid köp af kaffe bör Ni begära
SULTAN-KAFFE,
som är af öfverlägsen arom och styrka.

Herrar Annonsörer

torde beakta, att de genom "IDUN" träffa hela den stora burgna och köpstarka publiken öfver hela landet och främst de vid alla uppköp allenarådande **husmödrarna.** Att Idun står oberörd af konkurrensen mellan öfriga illustrerade veckotidningar ha vi nu fått ett nytt bevis på i den betydande ökning vår upplaga i år uppnått.

Offerter lämnas och förfrågningar besvaras omgående af
IDUNS ANNONSKONTOR.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 9.
EN BERÖMD SVENSK.

Om du klipper ut nedanstående bitar och rätt sammanfogar dem, får du bilden af en man, som gjort Sverige stor nytta. Hvem var den mannen? När föddes och dog han och för hvad blef han namnkunnig?

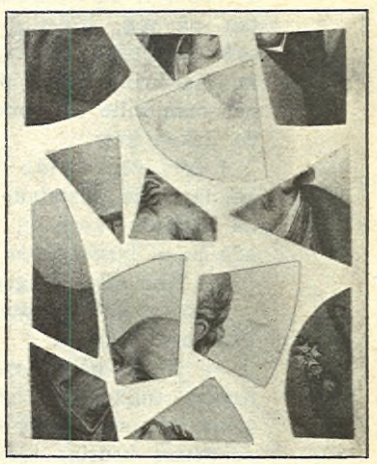

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 19 mars 1911. Å kuvertet bör angifvas Pristäfling n:r 9.

Ederf utseende är mycket beroende af tänderna. Dessa konserveras fullständigt vid bruk af
Oxygenol-Munvatten.
Detta verkar mekaniskt renande och antiseptiskt samt borttager absolut elak lukt.

Joh. Lundström & C:o A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
PRIMA ANTHRACIT
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60	

Proton
Koncentrerad ägghvita. Proton har med godt resultat användts vid lungtuberkulos, nervfeber, njurlidande och sockersjuka. Bruksanvisning med hvarje påse. Säljes öfverallt.
En gros: Kronans Droghandel, Göteborg.

Köp Schweizer-Siden!

Begär prof på våra **nyheter** för **våren** och **sommaren** till **klädningar** och **blusar: Foulards, Voile, Crêpe de Chine, Chinés cachemire, Eolienne, Mousseline** 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom **broderade blusar** och **klädningar** i **batist, ylle, lärft** och **siden.**

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt** till **privatpersoner, porto-** och **tullfritt** till bostaden.

Schweizer & C:o, Luzern S 3 (Schweiz)
Sidentygs-Export — Kungl. Hoflev.

Alla svaga barn böra få Vasens (f. d. Nordstjernans) stärkande Järnpreparat »Ferrol». Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages. Aptitgifvande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en silfverbägare eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 5.
EN DETEKTIVHISTORIA.

Brefvet lyder:

»Allt är förberedt och jag tror att det skall lyckas utmärkt. Håll dig beredd att vid den bestämda platsen mottaga min väska, hvilken innehåller hvad jag kommit öfver och som jag skall försöka att omärkligt utkasta genom kupéfönstret.

Vi mötas enligt aftal tosdagsaftonen på Norrbro.»

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen: Första priset: Fröken Siri Appelberg, Islinge, Lidingö. Andra priset: Fru Elsa Rydberg, Göteborg.

TIDSFÖRDRIF.

PARAGRAM.

Byggnad—kvinnas—mat,
Asp—ben,
Gå—illa,
Regn—harf,
Under—sval,
Krokig—dolk,
Upp—vatten—åtel.

Om orden, såsom stafvelser betraktade, utbytas mot andra ord af närsläktad eller motsatt betydelse, erhållas sju nya ord, hvilkas begynnelsebokstäfver bilda namnet på en flygande varelse. Finska.

ANAGRAM.

Genom att på olika sätt ordna samma sju bokstäfver erhållas här nedan betecknade ord:

Det första brukar kvinnan vara
Ty hon ju uti smått skall spara,
Att slippa höra mannens gnäll
En mångfald af det andra gifves,
Fast här ej alla slag beskrifves,
Blott rester utaf ljus och dräll.

Det tredje hör till klädedräkten;
Kan nyttjas ifrån morgonväkten
Och sedan intill sena kväll.

Onkel Set.

VOKALUTBYTNINGS-GÅTA.

Man vissa tider utaf året
Kan mig, med a, på åkern finna.
Med i, jag kan till nöjes blifva
För dem som utaf andra vinna.
Med o, en sådan blifver trädet,
När det sitt gröna hufvud mister,
Med ä, ett namn som ännu lefver
Med välkänd klang ibland artister.

Max.

CHARAD.

Mitt första—andra vara kan
En nobel tredje, med all ära,
Men också — lika god för det —
En kvinna, icke van att bära
En dylik titel. Kommer sen
Mitt hela, hvad det nu kan vara,
Till fyllning det ju passar bra,
Men inte uti tårtor, rara.

Onkel Set.

REBUS.

m

A. E.

APOKOP.

1—6 Får ej arkitekten glömma
När ett nutidshus han bygger
Om man skall hans verk berömma.
1—5 Är en stad, som hvar man vet,
Och att den i Preussen ligger,
Är ej någon hemlighet.
1—4 Där man ett och annat säljer,
Och bland allehanda varor
Man, med kännarmin, där väljer.
1—3 Så kan stadens gata vara,
Men ibland det godt kan hjälpas,
Om den flitigt sandas bara.
1—2 Utrop som man lämpligt finner,
När man af förvåning gripes,
Och i hast ej tänka hinner.

L B.

DIAMANTGÅTA.

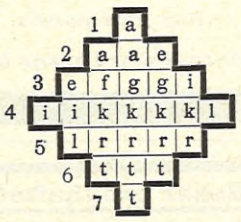

Omflytta bokstäfverna så att lika ord bildas i de lod- och vågräta raderna. Orden: 1) Bokstaf, 2) ett kärl, 3) åkdon, 4) adjektiv, 5) dyrbart minne, 6) hund, 7) bokstaf.

E. P.

En vacker tandrad

gör till och med ett ansikte, som ej kan kallas vackert, tilltalande och sympatiskt, då däremot de vackraste och finaste drag förlora hela sin charme, om tänderna äro fula och vanskötta.

Tänderna böra därför vårdas på det omsorgsfullaste och härtill lämpar sig den af talrika läkare och tandläkare förordade Stomatol Tand-Crèmen förträffligt. En tub Stomatol Tand-Crème

kostar endast

60 öre, och borde därför ingen underlåta att begagna Stomatol Tand-Crème, som är starkt antiseptiskt och särdeles välsmakande samt rengör tänderna fullständigt, utan att hvarken angripa dessa eller slemhinnorna. Då Stomatol Tand-Crème dessutom är mycket dryg, i det att en tub vid en daglig förbrukning af 3 centimeter Crème räcker i omkring 2 månader, blir kostnaden för en frisk, vacker tandrad blott

1 öre om dagen.

TREKANT.

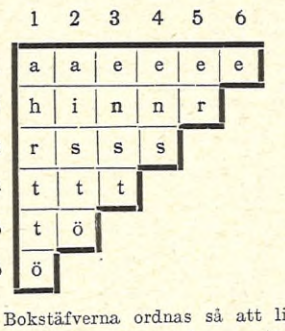

Bokstäfverna ordnas så att lika ord bildas i de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna. Orden beteckna: 1) En oftast dyster tid, 2) väderstreck, 3) djurskydd, 4) namn, 5) pronomen, 6) bokstafl.

E. P.

LÖSNINGAR
TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 8.

TVÅ STÄDER: Ronneby — Sigtuna: Bas, sil, hage, ruta, ful, nytta, Sara.

FYRKANTEN: Komet, onera, Meran, Erato, tanor.

ARITMOREMET: Panoptikon: tak, kopp, pik, kanon, topp, tik, kanin, knippa, pontak.

HISTORIAN I TRE CHARADER: 1) Grind—vakt. 2) Tor—sten. 3) Rödja.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTAN: Hagel, nagel, tagel, vagel.

MAJA.

Novell af Lennart Lang.

(Forts.)

ÖGONEN blickade ut med nästan pojkaktig orörskräckthet och ärlighet, klara och öppna Vid mycket hastigt påseende skulle man möjligen kunnat kalla dem gröna, men i så fall var det en mycket ovanlig och vacker grön färg, djup, lugn och blandad med grått. Ögonen, liksom munnen, voro allvarliga, fundersamma och gåfvo intrycket af att bakom dem dolde sig en själ, som ännu sof, men väntade på någon eller något för att bli väckt till lif.

Hon hade lyft armarne för att kasta tillbaka det tunga håret och det ringlade sig öfver de hvita skuldrorna, fångande solstrålarne, så att hon blef liksom insvept i ett rödt ljus.

Endast ett ögonblick längre stod hon där. Så lät hon, lika plötsligt, som hon stigit upp, armarna falla till sidan och kastade sig bakåt. Vattnet slöt sig öfver henne och blef nästan genast lugnt igen. Så såg man några meter längre bort en vacker hvit arm ofvan vattenytan och ett ögonblick senare hur den smärta kroppen klöf sig väg fram i vattnet tills den försvann bakom udden.

Båten vaggade lugnt fram på vattnet och för några ögonblick rörde sig ingen. Så hvisslade ynglingen till på nytt.

»Jag får bekänna,» anmärkte han utan att vända sig till någon särskild, »att ända tills nu har jag varit mycket skeptisk i hvad angår tron på tillvaron af sjöjungfrur, och jag har alldeles säkert haft för mig, att om de funnos, så hade de inga fötter. Men — hallå — hvad är det?»

Sjömannens skarpa ögon hade uppfångat något som glittrade på kanten af klippan och han svängde båten dit och lutade sig fram. Ett ögonblick senare låg det skimrande föremålet i hans hand — en guldmedaljong på en söndersliten kedja. Han sträckte ut handen för att ge det åt en man, som ännu satt och stirrade efter simmerskan, som skymtade på afstånd, och ynglingen lutade sig närmare nyfiken betraktande det.

»Synbarligen,» mumlade han med en min af missräkning, »var hon inte sjöjungfru! Sjöjungfrur bruka inte ha guldmedaljonger, åtminstone inte från Hallberg. Hör du, vakna upp, gosse! Skola vi ro efter henne och lämna den tillbaka?»

Vid denna vädjan tog den andre beslutsamt ögonen från den simmande och såg på föremålet i fråga, hvarpå han tog det i sin hand. Medan han betraktade det och vände det på alla sidor fångades hans blick af fyra bokstäfver, som voro graverade på baksidan — fyra bokstäfver, som bildade ett gammalt vanligt, kort, ganska omusikaliskt namn och hans panna rynkades hastigt.

»Milda makter,» mumlade han, »hvarför kalla en ros för något annat än en ros.» De öfriga, som ej sågo medaljongen, stirrade oförstående på honom. Han tvekade ett ögonblick. Så såg han ner på ynglingens ifriga, frågande anlete, hvarpå han stoppade medaljongen i fickan med en min af ett fattadt beslut. »Nej, det göra vi inte,» sade han. Så lät han blicken åter glida mot det bronsfärgade håret, som lyste öfver vattnet.

Den aftonen funno gästerna på en viss lustjakt sin värd påfallande tyst och förströdd. Hans sätt var frånvarande och hans tankar voro synbarligen långt borta. Efter middagen smög han sig bort från sällskapet och satte sig i ett öfvergifvet hörn på däck. Han lutade sig mot relingen rökande på sin cigarr och stirrade mot en aflägsen, liten, mörk punkt ute på det månbelysta hafvet och framför den steg upp för hans ögon oilden af en smärt, vig gestalt, som stod på en grön slipprig klippa i en bländande solskensglöd. Och så drog han upp ur fickan en liten guldmedaljong och såg tankfullt på det fula namn, som var graveradt på den släta ytan.

»Maja,» mumlade han. »Min tid! Hvad kom det åt hennes faddrar, när de gåfvo henne ett sådant namn? Jag undrar, hvem hon är? Jag undrar —»

Han afbröt sig med en otålig axelryckning och började sedan fundera öfver klangen i det gamla välkända namnet »Maja».

Tjugo minuter senare hade han kommit till det resultatet, att det i alla fall inte var så fult. Så suckade han och svor tyst för sig själf, då röster hördes närma sig och ljuset slog emot honom, då en dörr öppnades Han reste sig litet ovilligt och gick fram mot några pratande människor.

»Nå,» hördes en kvinnas mjuka röst, då han sjönk ned i en stol, »har ni kommit på något lämpligt namn ännu?» Han ryckte häpen till och såg upp med en häpen min. »Ni tänkte ju på att döpa om er jakt, minns ni väl?»

»Ja visst!»

Hans röst var lika frånvarande som hans leende och han kunde ej hindra sina ögon från att åter och åter gå till den lilla mörka punkten på afstånd. Hur i all världen, frågade han sig, hade flickan kommit dit? Ön hade förefallit honom lika obebodd som Robinsons i tiden, och såsom ett enda snår — och hon hade omöjligt kunnat simma dit från fastlandet — —

»Ni hade nästan bestämdt er för

För Damerna.

Genom ständig användning för hvarje dag af Crème Simon och Crème Simon Tvål kunna damerna fullt bevara sin ungdoms och skönhets behag. Lämpliga till bruk under alla årstider och i alla klimat göra dessa två utomordentliga toalettmedel huden mild och behaglig och gifva den en smidighet, en sammetslenhet utan all jämförelse på samma gång som de utveckla en angenäm parfymdoft.

Broderade Klädningar

med äkta Schweizer-Broderi.

Broderade klädningar i Batist, Voile, Linne, Shantung, Pongée, Tyll, Chiffon, Crêpe de Chine fr. **Kr. 12: 50.**

Broderade blusar i Batist, Nansouc, Linne, Ylle, Chachemire, Japonais, Crêpe de Chine fr. **Kr. 6: —.**

Tull- och portofritt till Eder bostad. Begär prof och modebilder.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz),

Broderi- och Sidentygs-Export.

Provinsialläkarne rapportera öfverensstämmande

att kaffet absolut icke innehåller närande beståndsdelar utan (Koffein) gift.

Med rätt bekämpas därför njutningen utaf kaffe. Läkare och lärare rekommendera "KATHREINER" (Svenska Rikspatentet 22284/85) därför att detsamma är den enda absolut oskadliga ersättningen för kaffe. "KATHREINER" smakar som kaffe, kostar blott hälften så mycket.

Begär den beaktansvärda, med många läkareintyg försedda broschyren "Hvad köpa vi för våra pengar" som sändas Eder gratis och franko från

Kathreiners Maltkaffe-Fabrik i Göteborg.

"Det är fråga om Eder hälsa."

MAZETTI'S

Vanilin-Socker

i bruket **många gånger billigare** än vanilj i stänger. Fås i burkar à 20 och 50 öre hos Hrr Specerister och Konditorer.

Prenumerera på Idun!

För

Balsäsongen!

Broderade, afpassade **Blusar och Klädningar** i Linne och Tyll, **Tyllschalar Blustyll och Bårder** i bomull, silke och metalltråd, samt hvitbroderier och guipurespetsar, i en mångfald olika mönster. Försäljning direkt till privatpersoner. Priskurant gratis. Profver mot 30 öre till porto.

Fabriken Spindeln, Uddebo.

Privathotell eller Pensionat. 10 rum och kök med nutida bekvämligheter och härlig utsikt uthyres 1 april i lifligt trafikerad sjöstad. Vidare upplysn. und. adr: Hotell Belevue, p. r., Nyköping.

Undervisning i Linnesömnad och Blusar.
Östermalmsgatan 31, 2 tr. Allm. Tel. Ö. 4331. *Augusta Regnander.*

"Använd Koro för Edra krukväxter".

Trädgårdsdirektören M. Winbladh, Sandarne, skrifver bl. a.: "— — — Däraf visade särskildt Rosor, Hortensior, Liljor, Reseda, Fuchsior, Pelargonior, Primula, Chrysantemum och Cyclamen en snabb och i ögonen fallande kraftig växtlighet förenad med en synnerligen riklig blomning, så att de exemplar som Koro användes till visade en betydlig skillnad i växtkraft och blomsterrikedom, jämfört med de exemplar. som erhållit af andra artificiella gödningsämnen, eller naturlig gödselvattning."

Efterfråga Koro i närmaste blomster- eller kemikalieaffär, finnes denna gödning ej på lager, och vill vederbörande ej skaffa den, sänd då 50 öre i frim. till Tekn. Fabr. Sävona i Hudiksvall, så erhålles en profburk.

'Star and stripe', som ni minns,» fortsatte den mjuka rösten vid hans sida, och med stor ansträngning slet han för ett ögonblick sina tankar från aftonens händelse.

»Ja, jag hade det,» medgaf han. »Men,» — han såg ut som om han fått en utomordentlig idé — »jag har ändrat mig. 'Star and stripe' är litet väl långt. Jag vill ha ett kort och enkelt namn.»

Han tystnade och tvekade och halft omedvetet förde han handen mot fickan. Det blef en förvånad tystnad.

»Jag har bestämdt mig för att kalla henne för Maja,» sade han.

IV.

Djup skymning rådde endast upplyst af ett blekt månskimmer. Med håret tilltrasslad af vinden och fuktigt af vatten och med saltsmak ännu på läpparne, kom Maja barfota från stranden öfver den mjuka sanden och sprang så hastigt öfver den fuktiga gräsmattan upp mot villan.

Hon sprang lätt upp för trappan, som ledde till verandan och öppnade dörren, som gick till hvardagsrummet. Det var alldeles mörkt, men hon letade sig väg fram mot kakelugnen, för att tända ljus, barfota, som hon var, utan att göra något som helst buller. Och då — —

Någonting, hon visste ej hvad, kom henne att stanna tvärt stilla med hvarje nerv på spänn — den lättast tänkbara rörelse. Hon var alldeles säker om nu, att hon inte var ensam och hon förde halft ofrivilligt handen till hjärtat. Så skakade hon fruktan af sig och lydande en hastig impuls letade hon sig ljudlöst fram till kakelugnsfrisen och trefvade rätt på en tändsticksläda.

Ett ögonblick senare hade hon tändt på ljus ofvanför sig och vände sig så hastigt om. Hennes ögon föllo då på en man, som låg tillbakalutad i en af de stora länsstolarne tätt bredvid. Hufvudet var lätt tillbakakastadt, ena armen låg ofvanför det, och han sof mycket lugnt och godt. Flickan flämtade till.

Det var en minst sagdt öfverraskande tafla, som ljuset afslöjade. Mannens ansikte var till hälften doldt af armen, men hon kunde se att hans kläder voro fuktiga och skrynkliga, jordiga och sönderrifna. För resten var han utan krage, smutsig och ovårdad — en veritabel landsvägsriddare. Med en känsla af djup lättnad öfver att han sof, vände hon sig mot dörren.

Men just då rörde mannen på sig i sömnen, så att armen flyttades och då ljuset föll i ögonen, vaknade han. Maja stannade tvekande och de betraktade hvarandra under tystnad. Så sprang främlingen upp med ett undertryckt utrop och tog ett steg mot henne. Flickan gick samtidigt baklänges och sträckte ut handen efte. ringklockan.

Det faktum, att det ingen ledning fanns just till den klockan, erinrade hon sig inte. Främlingen som såg hvad hon ämnade, gjorde en rörelse, som skulle föreställa lugnande.

»Gör inte det,» bad han hastigt. »Det behöfs verkligen inte. Det är alldeles säkert!»

Maja höjde ögonbrynen en liten smula och sänkte så handen. Hon betraktade honom med en kyligt, lugn min, som förde en beundrande glimt till hans ögon.

»Verkligen,» sade hon litet torrt. »I så fall kanske ni vill vara god förklara er närvaro här.»

Hennes blick öfverfor honom misstänksamt och han rodnade litet, när han såg den.

»Det är så, ser ni,» började han brådskande, »att jag råkade illa ut på grundet här utanför. Själf slapp jag undan med ett grundligt bad, men båten gick i små stycken och jag har vandrat omkring i de här fördömda — i de här snåren i ett par timmar. Det var af en ren händelse, som jag kom att se ljus i ett af fönstren, men när jag kom hit, kunde jag inte få någon till att höra mig. Och när jag så fann att dörren var öppen så — nåväl då steg jag in».

Han smålog mot henne, när han talade — ett hastigt, litet ursäktande leende, vid hvilket hennes ansikte veknade. Det kom något af intresse i hennes ögon. Om han inte varit så illa tilltygad både i ansikte och på kläder, skulle han inte alls se så illa ut, tänkte hon för sig själf. Hans obesvärade sätt nästan roade henne. Hans ögon voro lätt beslöjade och voro ifrigt sysselsatta med att betrakta den vackra tafla hon utgjorde.

(Forts.)

Varför äro våra unga damer så vackra och pigga? Jo, de dricka nu alla Laurenti Komet-Cacao, den styrker och piggar upp och ger frisk färg åt kinderna. Dessutom har den en härlig smak. Kostar endast 45 öre pr hektopaket.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 51. »Kära Idun!» Vill du säga mig hvad jag skall göra för att erhålla svarta ögonhår och ögonbryn. Som jag har en mycket hvit och röd hy, så skulle det göra en högst estetisk verkan, om ögonbryn och ögonhåren vore svarta. Säg något medel, så skall du alltid tacksamt ihågkommas af Sorgsen skönhetsälskande.

N:r 52. Huru skall en man och en kvinna, för hvilka det lyst 3 gånger till äktenskap förfara, för att kunna skiljas. Tacksam för svar till Ångerköpt.

N:r 53. Undrar om, och i så fall hvar, man kan få köpa färglagda mönster till porslinsmålning, t. ex. för koppar, tallrikar och små skålar. Tacksam för svar vore Jag.

N:r 54. Finnes någon kurs att genomgå för att blifva mönsterriterska. Har ej afgångsbetyg från 8 klass. Hur länge varar kursen, och i hvilka städer finnas dylika. Jag.

N:r 55. Hvar skall jag få tag i en treflig modell till förkläde passande för en pojke på 6 år. Ej de vanliga förskinnsmodellerna, någon annan modell som ser mera prydlig ut, utan att därför se flickaktig ut. Wi.

N:r 56. Jag är barnavårdssköterska och har skött småbarn i 9 år. Skulle gärna vilja utbilda mig som barnsjukssköterska för att så småningom kunna blifva öfversköterska på något barnhem. Hur skall jag på kortaste tid samt med minsta möjliga utgifter kunna utbilda mig till detta mitt önskemål? Wi.

N:r 57. Skulle någon af Iduns läsarinnor vilja meddela huru man brygger svensk champanje af rabarber, vore jag eder mycket tacksam. Landsfru.

N:r 58. Hurudant är allra första symptomet till blindtarmsinflammation och hur skall man försöka genast motarbeta det, att om möjligt slippa operation. Orolig.

N:r 59. Hvilken är den lämpligaste tiden att inplantera Remontantrosor i kruka? Hur skall man göra att de bli starka och rikblommiga; hvilken sort och färg är den bästa. Intresserad.

N:r 60. Vår lilla dotter, 4 år gammal, har ovanan att bita naglarne. Om någon af tidningens läsarinnor kunde rekommendera något osvikligt medel häremot, skulle det med tacksamhet mottagas af Bekymrad moder.

N:r 61. Finnes det något medel att borttaga mögelfläckar på hvit lärft, som kommit sig af, att det legat fuktigt för länge. Prenumerant.

N:r 62. Vore tacksam få veta hvarifrån man kan få knyppelmönster och om det finnes någon bok om knyppelkonstens historia Lapplandstös.

N:r 63. Utgifves någon teosofisk tidskrift nu och hvad är prenumerationspriset? Eremit.

N:r 64. Vore tacksam för upplysning angående föreningen Vita Bandet, dess verksamhet, program etc. Hvem är ordförande för Malmöafdelningen och till hvem skall man hänvända sig där om man möjligen vill bli medlem? Tacksam för svar är Idium.

N:r 65. Undertecknad som i flere år lidit af stark mjällbildning i hufvudet samt sprödt och klufvet hår vore mycket tacksam för ett säkert medel däremot samt för råd att sköta sitt hår. Finska.

N:r 66. Om jag är ute och promenerar i sällskap med en herre (ej fästman eller make) är jag då skyldig att hälsa på hans bekanta, som jag ej förut känner? Ung smålandstös.

N:r 67. Härmed en fråga till den af Iduns läsarinnor som känner sympati för ungdomen och som vet huru bruket är nu i sällskapslifvet. Jag vet att det förr var sed att så fort gossen eller flickan var konfirmerad, så voro de självskrifvet bjudna med på samkvämen inom föräldrarnas umgängeskrets. Jag skulle önska att så vore sed äfven nu, ty samkvämen bli då gladare och angenämare och för ungdomen af uppfostrande betydelse. Hur bruket är nu bland de tongifvande frågar De ungas målsman.

N:r 68. Vill någon kontorist eller någon annan person säga mig hvad en i svensk och tysk handelskorrespondens skicklig person kan erhålla i begynnelselön på kontor i Stockholm, Göteborg eller Malmö. I hvilken af dessa städer kan man få den billigaste inackorderingen. Med största tacksamhet emotses benäget svar af Energisk småländska.

N:r 69. Vill någon af Iduns läsare godhetsfullt upplysa 60-årig självförsörjande kvinna hvar och hur jag skall söka för att få hjälp eller pension från någon kassa eller förening; har nu blifvit sjuk och kan omöjligt försörja mig längre och har inga relationer; har hört omtalas att många erhållit understöd. Vore äfven tacksam få veta om något ålderdomshem finnes där afgiften är låg, och möjlighet finnes att snarast komma in. Är född och har hela mitt lif bott i Stockholm. Tacksam för snart svar. Medellös sextiåring.

N:r 70. Finnes bland Iduns läsarinnor någon bildad, intelligent kvinna, för hvilken lifvet ter sig ljust och gladt, som kunde och ville gifva mig en god hjälp att söka återvinna lefnadsmodet och rycka mig ur hvardagslifvets enahanda, hvilket blifvit så tungt att bära. Det kunde ju vara annorlunda, jag är ung och frisk, har tre små barn. Men — ekonomiska svårigheter ha fört mig från i stället för närmare min man och jag har fått gå min väg ensam framåt. Jag skulle vilja öppna brefväxling med någon, som genom en god och ädel lifsåskådning kunde hjälpa mig åter till lifvet och glädjen. Fru Dagmar.

N:r 71. Skulle möjligen någon af Iduns läsare vilja gifva mig ett råd. Jag är en 40 års kvinna, äger omkr. 12,000 kr. och är anställd å kontor sedan en 20 år tillbaka. Har nu mycket tänkt på att möjligen köpa ett litet landtställe. Skulle därför vara mycket tacksam för råd, hur jag bäst skall ställa det för mig. Som jag är född och uppvuxen i stad känner jag ej till landtgöromål. Hvar skall jag gå igenom någon landtbrukskurs och hur lång tid tager det. Är ganska praktisk, men som sagdt alldeles okunnig. Kvinnlig kontorist.

N:r 72. Finnes någon skola eller hem, privat eller statens, där ett andligt och kroppsligt efterblifvet barn i 10-årsåldern, men enligt läkares utsago besittande stora utvecklingsmöjligheter (sålunda ej idiot) kan få lämplig undervisning samt vård och handledning? Moder.

N:r 73. Vill någon af Iduns läsare eller läsarinnor vara god och upplysa mig om fordringarna för att blifva arkitekt. I Finland ha kvinnor redan länge ägnat sig åt det yrket. »Cissy».

N:r 74. Har ett barn rättighet att kallas vid sin fars namn, ifall det ej är »erkändt» utan döpt i okända föräldrars namn, men sedan omhändertagits af sin mor? H.

N:r 75. Jag är en medelålders kvinna som under hela mitt lif bott på landet och i mina ensamma stunder har jag skrifvit mycket. Nu hade jag tänkt utgifva mitt sista arbete i tryck och frågar härmed om någon af Iduns välvilliga läsarinnor ville låta mig veta hur jag då bör förfara. Betalas det något för en nybörjares arbete om det skulle befinnas vara väl skrifvet? India.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

A. Y. S. Vi hafva endast vykortserien som kan erhållas genom insändande af 50 öre i postanvisning eller frimärken.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

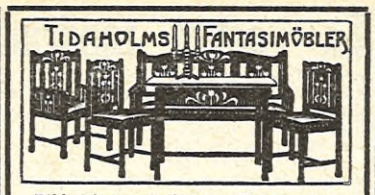

Rikhaltiga variationer Begär prisk
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 27, STOCKHOLM.

"Sedan mitt herrskap började att låta barnen dagligen få såsom morgondryck
THULE-Cacao
är det alldeles märkvärdigt hvad de blifvit snälla, friska och präktiga!"

Mellins Food ger hälsa och kraft åt svaga, klena barn.

AXA
HAFREGRYN
HAFREMJÖL
Vid kokning af AXA Hafregröt användes mera vatten eller mjölk än till andra gryn. AXA Hafregryn äro således drygare och gifva mera gröt. Detta beror dels på att den allra finaste och torraste hafre användes till AXA, dels på den speciella prepareringsmetoden.
45 öre för 1/1 kg., 25 öre för 1/2 kg. paket.

Lytets börda.
Jag stickar Helylle svarta damstrumpor samt kan sälja dem för 1 kr. pr par (postförskott) utan mellanhänder. Obs! Dubbla hälar och tår. Tacksam för beställning. Endast denna annons.
Fr. **Anna Bogren**, adr. Nitta.

Kefir — Sur Mjölk.
Kefir är en genom jäsning af komjölk framställd produkt. På grund af sitt höga värde som närings- och dietiskt medel har denna dryck ådragit sig vetenskapsmäns och läkares stora intresse. I Europa är Kefir sedan länge bekant, men man drar sig för den besvärliga beredningen af kefirkorn. Genom att använda Trainers kefirtabletter, som äro framställda af friska kefirkorn, undgås alla svårigheter. Trainers kefirtabl. fås på hvarje apotek eller direkt från undertecknad. Efterse namnet Trainer å hvarje ask, som åtföljes af bruksanvisning och prospekt från mig, och tillbakavisa efterapningar. Närmare upplysningar från Apotekare Victor Karlin, Stockholm C. a.

Maccaroni
är en utmärkt rätt till omväxling med potatis.
Bör användas i hvarje hem!

Nyhet för småbarnen

FINGERLEKAR
för barnkammare, kindergarten och småskola, efter engelsk förebild af ***Ellen och Maria Moberg***, föreståndarinnor för Fröbelinstitutet i Norrköping. ***Pris kr. 1.50.*** Rekvireras direkt från förlaget **Esping & Lundell, Norrköping.**
Lager af alla slags materialier för kindergarten i skola och hem. Begär priskurant.

Begär provhäfte!
IDUNS KOKBOK

Iduns Kokbok utkommer i 15 häften à 30 öre.
Iduns Kokbok är modernast till innehåll, uppställning och utstyrsel.
Iduns Kokbok utgives av Elisabeth Östman, föreståndarinna för husmoderskolan i Stockholm.
Iduns Kokbok är vår generations kokbok för det borgerliga hemmet.
Iduns Kokbok finnes att tillgå i alla boklådor och hos Aktiebolaget Ljus, Stockholm.

Javol förhindrar mjällbildning, underlättar friseringen, skonar och styrker håret och användes därför af flera hundra tusen familjer. Millioner flaskor Javol säljas årligen. Javol fås öfverallt — med eller utan fett — i flaskor å Kr. 5,50, 3,00 2,00.
JAVOL - Shampoingpulver
:: 15 öre pr paket. ::
Hufvudnederlag: M. Zadig, Malmö

De bästa tvättmedlen:
Diamant - såpa tvål tvättpulver
Göra tvätten bländande hvit.
Minska arbetet. Öka trefnaden.
Happachs Såpfabriks A.-B., Malmö.

Det bästa hvetemjölet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqvarn

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen, Regeringsgatan 113, ing. E. Expeditionstid kl. 1—3 e. m. Rikstel. 4047. Personlig inställelse. Betyg böra medhafvas.

FÖR en flicka, kunnig i allt hvad till en modern hönsgård hörer, finnes plats nu genast att förestå större nyanlagd sådan vid småländsk herregård. Svar med betyg etc. till Hornsborgs Gård, Hornsborg.

TILL tre personers hushåll sökes en bättre flicka, ej under 20 år, kunnig i enklare matlagning samt villig att utföra en jungfrus sysslor. Får anses som medlem af familjen. Svar med uppgift om lönepret. till fru Marie Eriksson, Nygatan 41, Eskilstuna.

BARNJUNGFRU. Ung, bättre, ordentlig flicka, ej under 20 år, frisk och barnkär, kunnig i sömnad samt helst från mellersta Sverige eller Norrland erhåller plats den 24 april, event. förr, att sköta en 14 mån. gosse samt en 3½ års flicka. Svar med lönepret., foto., betyg eller goda rekom. till fru Holger Holm, Vasagatan 33, Göteborg.

FÖR en bra och duglig flicka finnes plats i tjänstemannafamilj som hus- och barnjungfru (yngsta barnet 4 år). Lön 15 kr. i månaden och fri resa. Äfven kokerska får plats på samma villkor. Svar till Afdelningskontoret, Strandgatan 7, Östersund.

BARNSKÖTERSKA. För en 9 månaders gosse sökes en kunnig, fullt pålitlig sköterska till den 10 mars. Svar till Friherrinnan E. Lilliehöök, Ekersgatan 20, Örebro.

FÖR en fullt pålitlig och proper
BARNJUNGFRU
eller enklare barnfröken, kunnig i alla inomhus förekommande sysslor, såsom städning, tvätt och strykning samt något sömnad, finnes god plats ledig i april hos ung familj i större landsortsstad att sköta en årsgammal liten flicka. — Obs.! På ordentlighet och god karaktär fästes stort afseende.
Äfven för en välrekommenderad
KOKSA,
kunnig i matlagn., ordentlig och pliktrogen, finnes plats hos samma familj i april. Svar med lönepret., foto., betyg och ref. till »Lillan» och »Pålitlig jungfru», Iduns exp.

FLICKA skicklig i klädsömnad erhåller plats, allt fritt och hög lön. Svar till »Affär», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Helsingborg.

I stad i Norrland får bildadt barnkärt, hushållsvant fruntimmer plats som kan åtaga sig att sköta en husmors åliggande, ha tillsyn till hem, barn, tjänare. Goda rek. fordras. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

I villasamhälle, närheten af Stockholm, i godt hem där jungfru finnes, får bildad hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, alla husliga bestyr plats. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

EN barnfröken från godt hem, som genomgått Kindergarten, är barnkär, musikalisk, något kunnig i tyska språket samt sömnad sökes hos disponentfam. för tvänne flickor 3½ och 5 år, till 15 mars eller 1 april. Svar med uppgift om ålder, betyg och ref. samt foto. sändes till »Två friska flickor», Iduns exp.

ENKEL FLICKA med småskolelärarinneexamen erhåller plats genast att undervisa 2 sjuårs gossar samt dessutom vara behjälplig vid lättare hushållsgöromål. Betyg och uppgift om ålder, löneanspråk äfvensom foto. torde sändas till Direktör E. Fredricson, Klagstorp pr Skultorp.

HUSFÖRESTÅNDARINNA,
barnkär, gladlynt, sparsam, kompetent att under husmoderns bortovaro förestå hushållet och vårda tre barn sökes af läkare i västra Sverige. Svar med foto., ref. och löneanspråk till »A. D.», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD flicka, frisk och barnkär, villig tillse 2 barn, resp. 8 och 2 år, samt vara husmoder till hjälp i hemmet, får god plats 1 april. Jungfru finnes. Svar med foto. jämte uppgift om ålder, rek. och lönepret. till »Tjänstemannafamilj», Karlskrona p. r.

ORDENTLIG, barnkär jungfru eller enkel bättre flicka, kunnig i matlagning, erhåller 1 april eller senare god plats i liten familj med ett barn. Svar med lönepret. och betyg till »Stationssamhälle i Dalarne», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD, huslig 20 à 28 års flicka med håg för trädgårdsarbete, får plats å egendom nära Stockholm. Svar med foto. till »Soldyrkare», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FLICKA med elementarbildning saknande eget hem, duktig och van vid husliga sysslor kan få plats i ämbetsmannafamilj, skall deltaga i alla förekommande göromål men anses tillhöra familjen. Svar med foto. till »Verksam», Lund p. r.

UNDERVISNINGSVAN anspråkslös lärarinna önskas nu genast att läsa och spela med två barn, 9 och 10 år, deltaga i handarbete och dylikt. Svar med lönepret. betyg och foto. till »Fru J.», Skedevid, Fornåsa.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor,
Stockholm.

VÄRDINNOR, sjuksköterskor, kontors-, affärs-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar erh. goda platser. Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

Husmodersbefattningen
vid Länslasarettet i Alingsås kungöres härmed till ansökan ledig. Löneförmåner äro: kontant 500 kr. pr år samt bostad, kost och tvätt. Till Lasarettsdirektionen ställda ansökningar, jämte betyg som styrka sökandes kompetens för befattningen, skola insändas till Sysslomannens exp. senast den 20 mars 1911.
Alingsås den 20 febr. 1911.
Lasarettsdirektionen.

Vid Kjellbergska Flickskolan i Göteborg
är från och med nästa läsår plats ledig för lärarinna med högre kompetens. Undervisningsskyldighet i historia, geografi samt tyska eller franska. Eventuellt utbyte af ämnen. Begynnelselön 1,500 kr. Särskilda pensionsförmåner. Ansökningshandlingar insändas till styrelsen före den 15 mars.
Göteborg i febr. 1911.
STYRELSEN.

Nyinrättade Sjuksköterskетjänsten
i Julita kommun af Södermanlands län är ledig till ansökan inom 14 dagar. Ansökningshandlingar med kompetens-, frisk- och åldersbetyg insändes till e. provinsialläkaren, ÅS, som ock meddelar närmare upplysningar.

Föreståndarinneplatsen.
vid Gefle fattigvårds Barnasyl kungöres härmed ledig att sökas före den 20 nästinstundande mars genom till Gefle stads fattigvårdsstyrelse ställd, egenhändigt skrifven ansökan, åtföljd af sökandens foto., ålders- och frejdebetyg, läkarebetyg samt de intyg, helst i vidimerade afskrifter, sökanden vill åberopa till styrkande af sin kompetens.
Sökanden skall vara ogift, ej yngre än 25 och ej äldre än 35 år, vara för barnavård intresserad och utbildad samt hafva genomgått väl vitsordad utbildningskurs för sjuksköterskekallet och om möjligt ej vara främmande för kindergartenlärarinnans uppgift.
Platsen, som tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägningsrätt, skall tillträdas en månad efter antagandet.
Löneförmånerna äro bestämda till 600 kronor kontant pr år jämte ett möbleradt bostadsrum och fritt vivre m. m. inom anstalten.
Närmare upplysningar lämnas af Fattigvårdsbyrån, Gefle.
Gefle den 24 febr. 1911.
Fattigvårdsstyrelsen.

Ensamjungfru,
fullt kunnig i finare och enklare matlagning och van att förestå hushåll i finare hem å landet med allt hvad därtill hörer, såsom bakning, syltning, saftning o. d., erhåller förnämlig och angenäm plats hos medelålders ungherre å egendom i mellersta Sverige den 15 mars. Endast personer, som kunna förete verkligt goda rekom. torde göra sig besvär. Lönen sättes i förhållande till de betyg, som den sökande äger. Svar torde insändas till märket »Duglig och pålitlig» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

För en ogift, fullt kunnig kokerska,
som äfven skall förestå köksafdelningen, finnes plats å Länslasarettet i Vänersborg att tillträda den 24 nästa april. Ålder ej öfver 40 år.
Lönevillkor: årlig lön 500 kronor, fri bostad, vedbrand, lyse och kost.
Anskickningar, åtföljda af ålders-, frejd- och tjänstebetyg samt intyg om god hälsa, ingifvas till Lasarettsdirektionen i Venersborg senast den 5 nästa mars.
LASARETTSDIREKTIONEN.

Vid Växjö Elementarläroverk för flickor
är från och med nästa läsår plats ledig för lärarinna med ämnena historia, geografi och biologi på högre och mellanstadiet. Lön enligt lag. Ansökningar insändas före 15 mars till skolans föreståndarinnor.

LÄRARINNA sökes för en flicka som genomgått 4 klasser elementarskola att undervisa i musik, språk och vanliga skolämnen samt handarbeten. Foto., betyg och löneanspråk sändes till Hjellö egendom pr Gate.

På Lisakulla Hvilohem, Sätila,
får en stark bättre flicka, som vill åtaga sig städning, förmånlig plats. Lön första månaden 15 kr. med 2 k. tillägg för hvarje mån. till 25 kr. Svar till fru Elisabeth Ericson-Schultheisz.

Elementarbildad,
frisk och arbetsam flicka, van vid husliga göromål, sykunnig, villig att deltaga äfven i jungfruns sysslor, får plats såsom hjälp och sällskap hos vänlig familj i stad. Svar med rek., foto. samt uppgift om ålder, föräldrars samhällsställning, löneanspråk m. m. till »Familjemedlem 1911», Lund p. r.

Lärarinna
erhåller plats vid Östergötlands Folkhögskola under sommarkursen 1911 (maj—juli) med undervisningsskyldighet i naturlära med hälsolära, svenska språket, räkning, gymnastik och sång. Vidare meddelar rektor H. Odhner, Lunnevad, Sjögestad.

Lärare- och Föreståndarebefattningen
vid privata samskolan i Åhus köping sökes hos direktionens ordförande, kyrkoherde F. G. Nordell, inom 30 dagar efter första kungörandet häraf i vederbörande tidning. Sökande bör hafva aflagt studentexamen eller annorledes ådagalagt sig innehafva erforderliga insikter och färdigheter och förmåga att meddela undervisning uti de läro- och öfningsämnen, som förekomma i de tre första kurserna vid de allmänna läroverken samt förete vitsord om ett mycket godt uppförande. Behörigen examinerad lärarinna må ock göra ansökan. Befattningen tillsättes med ömsesidig rätt till 6 månaders uppsägning. Lönen utgår årligen för 38 veckors undervisning t. v. med 1,400 kronor i ett för allt och utbetalas kvartalsvis. Tillträde sker den 15 nästa augusti. Undervisningsprof aflägges på kallelse.
Åhus den 2 febr. 1911.
DIREKTIONEN.

PLATSSÖKANDE

UNG flicka önskar plats i familj på landet som hjälp och sällskap, helst där skrifgöromål förekomma. Svar till »21 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG flicka önskar komma i godt hem, där jungfru finnes, för att under husmoderns ledn. lära hushåll. Är villig betala något. Svar till »M.», Iduns exp.

SOM husmoderns hjälp i bättre hem söker bildad flicka plats. Kunnig i alla hushållsgöromål, sömnad, handarb. Svar till »L. S.», Kinna p. r.

BILDAD flicka kunnig i matlagn., bakning, sömnad, handarb. söker plats. Ordentlig, pålitlig. Norra Inack:Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

PLATS i godt hem som hushållsfröken där jungfru eller hjälp finnes till gröfre göromål, sökes af bildad hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr. Goda betyg. Svar »Hurtig—Plikttrogen», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

UNG, bildad musikalisk flicka som genomgått husmoderskola, kurser i linne- och klädsömnad och som är van att deltaga i inom hemmet förekommande göromål söker plats som erfaren husmoders hjälp och sällskap i godt hem där jungfru finnes. Gärna på landet. Någon lön önskvärd. Svar till »21 år», Örebro p. r.

HANDARBETSLÄRARINNA önsk. plats som vikarie eller biträdande lärarinna (för praktikens skull) i folkskola eller folkhögskola stundande termin. Vackra betyg från Handarbetets Vänner och Andrea Eneroths skolor i Sthlm år 1910. Svar till »H. J.», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL och arbetsam flicka af god familj önskar plats i affär (helst tapisseri), å kontor eller som hjälp i hemmet. Godt betyg och ref. kan erhållas. Är kunnig i sömnad, ritning och alla slags handarbeten m. m. Svar till »E. E.», Karlskrona p. r.

27-ÅRIG, bättre flicka, som förut förestått hushåll på landet, önskar till april liknande sysselsättning eller ock som hushållsbiträde på större egendom, bruk eller dyl. Helst i södra Sverige. Svar till »Blekingska 1911», Iduns exp.

UNG plikttrogen flicka önskar nu genast eller till 1 april plats i bildad, vänlig familj. Är kunnig i enklare matlagning, sömnad och handarbeten. Svar emotses tacksamt till »Familjemedlem», Mjölby p. r.

FLICKA af god familj söker plats att gå frun tillhanda. Tacksam för svar till »Huslig och pålitlig», Malmö p. r.

SJUKSKÖTERSKA önskar plats, helst privatvård. Svar till »Syster», Svenska Telegrambyrån, Sundsvall.

SJUKSKÖTERSKA, duglig, frisk och stark, med stor sjukhusvana söker anställning snarast å anstalt eller privat. Svar till »E. W. Mars 1911», sändes under adr. S. Gumælii Annonsb., Stockholm f. v. b.

18-ÅRIG, elementarbildad, musikalisk flicka önskar plats i ett musikaliskt hem som hjälp och sällskap. Är äfven villig att läsa med minderåriga barn. Foto. erhålles. Svar till »Småländska», Iduns exp.

RASK och ordningsam landtbrukaredotter önskar plats i bättre hem på landet, där tillfälle gifves hjälpa fru med matlagning och vidare göra hvad som förekommer inom hushållet. Svar till »X. våren 1911», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG barnsköterska som genomgått en 3 månaders kurs hos sällskapet Barnavård i Stockholm önskar plats nu genast helst i landsorten. Svar till »L. V.», Katrineholm p. r.

UNG flicka af god familj, bildad, musikalisk, språkkunnig, önskar komma till äldre eller yngre dam som sällskap och hjälp med skrifgöromål och handarbeten. Svar till »Anna», Iduns exp. f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS flicka som genomgått slöjdlärarinnekurs, väfnad och enkel klädsöm, önskar plats till våren i skola, hem eller affär. Svar tacksamt till »Våren —11», Iduns exp. f. v. b.

SOM hjälp och sällskap i stilla äldre hem söker sympatisk, huslig, musikalisk 33-åring plats. Vidare upplysningar gen. Norra Inackorderingsbyrån, Malmskillnadsgatan 27, Sthlm. Rikst 85 65. Allm. 111 87.

ANSPRÅKSLÖS flicka önskar plats till den 1:sta eller 24:de april i bättre familj för större barn. Är fullt kunnig i sömnad och enklare handarbeten. Svar till »A. J. 1911», Smögen, Bohuslän.

HUSLIG landtbrukaredotter önskar plats till 1 april eller maj i god familj såsom hjälp i hushållet. Tacksam för svar med löneuppgift till »Familjemedlem», Postfack 40, Ljungbyhed.

KONFIRMANDER mottagas i Hassle prästgård, vackert belägen nära skog och sjö, 15 juni—1 aug. Till järnv.-station 10 minuters väg, till Mariestad 1 mil. Vidare meddelar kyrkoh. R. Lannér, Hasslerör.

I hälsosam och naturskön trakt nära Uppsala emottagas bättre inackorderingar på längre eller kortare tid. Underrättelse Vrå herrgård, Knifsta. Allmän telefon.

I prästhem på landet emottages ungdom. God vård och trefnad. Svar till »I. G—d», Iduns exp. eller gm. tel. Allm. Ö. 40 89.

TVÅ barn i skolåldern få hem och undervisning i lärarinnehem på landet. Svar märkt »Landsluft och lifsglädje», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD flicka önskar komma i större godt landthem som hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, genomgått hushållsskola. Är villig betala något Svar till »Praktiskt arbete», Iduns exp.

TVÄNNE bildade, medelålders fruntimmer (ej sjukliga) erhålla inackordering i godt hem beläget i större stationssamhälle ej långt från Stockholm. Friskt, sundt läge invid skog. Eget rum i komfortabel villa. Ref. önskas och erhållas. Svar till »X. Y. Z.», Flen.

WÄSBY Sjuk- och Hvilohem, 5 min. prom. fr. Wäsby station, mottager nervsjuka och klena till moderat pris. Läkare i närh. Ex. sköterska. Allm. Hammarby 36.

ENGLAND. Mrs Galt önskar taga emot en eller två unga damer i sitt komfortabla hem, engelska talas uteslutande. Utmärkta svenska ref. Adr. Mrs Galt, 7 Twyford Crescent, Acton Hill, London W., England.

I bildad familj fås god inackordering. Rum i solig villa inom trädgård. Lämplig rekreationsort. Språk- och musiklektioner gifvas i hemmet. Hushållselever mottagas. Priset moderat. Ref. Svar till »Hemlif», Södertelge p. r.

Ulfs Sjukhem, Järfva,
emottager nervsjuka. Härligt läge. God vård och godt kök. Moderata priser. Utmärkta kommunikationer. Allm. tel. Ulriksdal 11.

CELLE- Hannover. Töchterpens. M. Claudi — f. In- u. Ausländ. Gegr. 1886. Ausbild. in Wissensch., Sprach., Musik. Handarb. etc. Gute Ref. Gute Erfolge. Preis 1200 Mk p.a., ohne Er. Prosp. auf Wunsch.

Å det naturskönа Lyckorna.
Västkustens vackraste badort öppnas 1 april 1911, nytt förstklassigt hvilohem och erbjudes hel pension från 3 kr. pr dag. Läkare, apotek, rikst., äfven telefon i rummen. Samtidigt hushållsskola för unga flickor, som önska lära såväl finare som enklare matlagning, äfven vegetarisk, till pris af 60 kr. incl. rum och mat. 1:ma ref. Fru E. Thomson, Linnéplatsen 4, Göteborg. Tel. 83 19. Från 1 april Villa Styrnäs, Lyckorna.

Konfirmander
mottagas inst. sommar i Åsheda invid järnvägsstationen belägna nybyggda o. rymliga prästgård i småländska höglandet. Undervisningen börjar med juli månad och pågår till någon af de första dagarne i augusti. Rikstel. n:r 44 öfver Växjö. Åsheda den 22 febr. 1911. Olof Bergdahl, kyrkoherde.

Nervsjukhemmet Hvilan, Underås
mottager patienter (äfven svårare neurasteniska fall). Adr. d:r E. Rodhe, sjukhemmet Hvilan, Underås, Göteborg.

Dresden A. Nürnberger Strasse 52.
Familien-Pensionat für junge Mädchen.
Beste schwedische Referenzen.

GRANINGE,
nytt hvilo- och rekreationshem,
öppnas den 1:sta nästa juni i mellersta Värmlands vackraste trakt en km. från Molkom station. Högt och fritt beläget vid stranden af en vacker sjö erbjuder det den fullständigaste ro och hvila, utmärkta bäddar och godt bord. Läkare och apotek finnas på platsen. Hemmet är försedt med alla nyare bekvämligheter, såsom värme- och vattenledning, elektrisk belysning, varmt bad och strandbad, hvarjämte innehafvarinnan, som i många år innehaft och förestått ett välrenomeradt gymnastikinstitut, meddelar gymnastik och massagebehandling. Hemmet som är öppet hela året om, mottager endast ett fåtal gäster (14 à 15 st.). Pens., beräknad efter månad, 6 à 7 kr. pr dag. Närmare meddelar Fru Laura Håkansson, född Palm, hvars adr. till 1:sta maj är Karlstad, därefter Molkom.

Nervsjuka
emottagas i privat sjukhem i Småland. Ljusa trefliga rum. Van sköterska. Godt bord. Läkare på platsen. Svar till Fru Amanda Iverson, Ivenäs, Ljungby.

För Engelska sjukan,
som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad som har 35 års praktik i Eng. sjukans behandling.
De mest framträdande symptomerna äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras blott mot dubbelt porto.
OBS.! Tusentals intyg finnas.
Hanna Bengtsson, Malmö.
Regementsgatan 82.

Mer och mer
öfvertygas den ärade allmänheten om att **Yvy-tvålen** är den förnämsta bland tvålar.
Yvy-tvålen säljes i hvarje välsorterad affär.
Österlin & Ulriksons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt.
Säsong 1:sta juni—1 (event. 15:de) september.
Naturskönt läge vid foten af Hallandsås, mildt västkustklimat. Specialitet: Badort för familjer med barn samt hjärtsjukdomar. Badintendent Dr. G. Krikortz. Prospekt på begäran genom badkamrern.

Malens Hafsbad och Kurort. Säsong 1 Juni—31 aug.
Härligt läge, skyddadt af präktig barrskog. Fullständig varm- o. kallvattenkuranstalt. Strandbad. Förstklassigt bord (Fru Holmstrand). Lekledarinna. Intendent Dr L. Reuter, Stockholm. Prospekt genom kamrerkontoret, Malen (post- och telegrafadress). Järnvägsstation: Båstad.

Birgittaskolan,
Regeringsgatan 19—21, Stockholm.
Kurser i Klädsömnad på 3 à 6 månader. Afgångsbetyg efter 6 månader. Lektioner i konstbroderi, spetssöm och knyppling. Färdiga och påbörjade textilarbeten. Beställningar emottages. Prospekt på begäran. Allm. tel. 152 35. Riks Norr 504.
Elisabeth Glantzberg. **Emmy Kylander.**

Vid Folkhögskolan på Lunnevad
: börjar ny kurs den 5 maj
för unga kvinnor.
Undervisning i allmänbildande ämnen, historia, geografi, litteratur, samhällslära, naturlära, svenska språket, räkning, handarbete, konstväfnad. Gymnastik och sång. Mycket billig kurs. Mindre bemedlade kunna erhålla fri undervisning och stipendier.
Husmoderskurs juni—augusti för dem, som genomgått folkhögskola eller ha motsvarande utbildning. Ingen s. olafgift.
Begär prospekt från skolans föreståndare, **H. Odhner**, adr. **Sjögestad.**

Konungariket Sachsen.

Technikum Mittweida

Rektor: Professor A. Holzt.

Högre tekniskt Läroverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingeniörer, tekniker och verkmästare. Elektrot.- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder. 36:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 10 Sept.

Prospekt gen. *Kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästersamuelsgatan 70.

Med. D:r E. Kleens

(ett-åriga) **kurs i Massage och Sjukgymnastik** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. **N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres städse under adress *Saltsjöbaden.*

Kurs i massage

och sjukgymnastik (sommarkurs) börjar vid professor **G. Unmans** institut, Brunkebergsgatan 9, Stockholm, d. 15 Mars. Begär prospekt.

OBS.! Hårarbeten. OBS.!

Stort sortiment af färdiga, välarbetade flätor, längd

45—50 cm. 55 cm. 60 cm. 65 cm.

Kr. 5.50—6 7—9 8—10 10—14

lockar, valkar, öfverhår, hårkrepp, hårfärg, förskoningsmedel, billigast.

Sigrid Gustafsons Parfymmagasin.

Birger Jarlsgatan 24.

Order till landsorten omg. portofritt.

Javana Lelu

det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr.

Franska Parfymmagasinet,

21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Momentan. Bästa färgmedel för hår och skägg. Är för hälsan oskadligt. Verkan ögonblicklig. Fäller ej vid tvättning. Pris 5 kr. per sats.

Ziwertz Eftr., Göteborg.

Återförsäljare rabatt.

FÖRE **Nenndorfer,** EFTER

äkta natur-**svafvel-**tvål, rek. af läkare, är ett **special-medel** mot finnar, reformar, röd hud och alla slags hudutslag. Pris 1 kr.

Erhålles på apotek eller mot insänd. af 1.12 från Apotekare V. Karlin, Stockholm C. a.

Oatine är idealet af en ren, snöhvit o. varaktig **Crème.** Oatine aflägsnar reformar o. hudrodnad och rensar porerna från smuts. Vid rationellt bruk blir huden klar och vacker. Oatine puder, tvål o. balsam. Tillbakavisa dåliga efterapningar och mottag endast **Oatine** i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London. Oatine finnes öfverallt samt hos **A. W. Nording,** Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 63, Sthlm.

Ferrin

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrifves af många läkare.

Apoteket Lejonet, Malmö.

Finnes äfven i form af

Tabletter.

Fås på apoteken.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-

• AKTIEBOLAG •

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol ✉ Cokes ✉ Briketter

Allm. Telefon 868, 4735, 4736, 393. Rikstelefon 179, 6610.

Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 18629. R. T. 3091.

Undervisning i Linnesömnad för damer, som själfva önska förfärdiga sina underkläder, spetsoch skjortblusar samt barnkläder o. d. Praktisk metod utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin. **Fru Tyra Sandström,** Stureplan 13, IV Hiss. Riks. 11587. Allm. Br. 2934 mellan 11—3.

Vid Torshäll, Leksand

börjar ny kurs för kvinnliga trädgårdselever den 1 april 1911 och pågår till den 1 nov. 1911.

Lillie Landgren. **Märta Philip.**

Tag en dosis af naturens medicin.

Kasta bort Edra halffyllda flaskor med stimulus, gifter och patentmediciner. Ni vet, att de ej gjort Eder något godt, och att Eder mage endast är rebellisk, sedan Ni börjat gifva den dessa gifter. Ni vet äfven, att de försvagat Edra nerver och nedsatt Edra krafter.

Gå åter till naturen. Betänk, huru den botar samt gif den hjälp. Naturen skall bota Eder, om den har kraft härtill. Denna kraft är elektriciteten. Elektriciteten bygger upp — den bringar kroppen styrka och näring. Droger fördärfva och nedtrycka, emedan de innehålla gift i stället för näring. Naturligtvis lindrar gift smärta, men hvarför? Jo, därför, att det gör nerverna känslolösa. Nerverna äro känsliga trådar, som föranleda att Ni kan känna smärta. Om Ni förgiftar nerverna med droger, så kan Ni ej känna smärta, förrän de återvunnit sin känslighet. Då komma smärtorna åter, och Ni har att upprepa doserna, tills naturen undanröjer anledningen.

Om Ni har värk i ryggen, så kan Ni aflägsna den under några timmar genom att göra nerverna okänsliga med giftiga droger. Men för att bota detta onda gäller det att undanröja anledningen. Smärtan förorsakas ibland af en njursjukdom. Alltså inses lätt, att njurarna måste återställas till normala funktioner för att få bort sjukdomsorsaken.

Anledningen, hvarför njurar, lefver, mage elle andra organ blifva försvagade, är, att de sakna elektricitet. Denna måste återställas antingen artificiellt eller af naturen, innan de kunna fullgöra sina åligganden.

Manlig svaghet förorsakas af brist på elektricitet. Återställ denna kraft, och Ni får igen Eder styrka.

"Ajax" Torr Cell-batteriet bringar en ström af elektriskt lif in i Edra nerver, medan Ni hvilar, och dessa leda kraften in i alla kroppens organ och väfnader samt förlänar åt dem hälsa och styrka.

Det undanröjer anledningen till sjukdom, och, när detta skett, är naturen i stånd att återställa hälsan.

"Ajax"-batteriet är ett torr-cellbatteri, som bäres under det man sofver. Det lämnar en uthållig och behaglig elektrisk ström. Det behöfver ej laddas, ty det alstrar sin egen kraft. Det alstrar inga stötar och irriterar ej nerverna. Den enda känsla, som förekommer, är en lugnande värme.

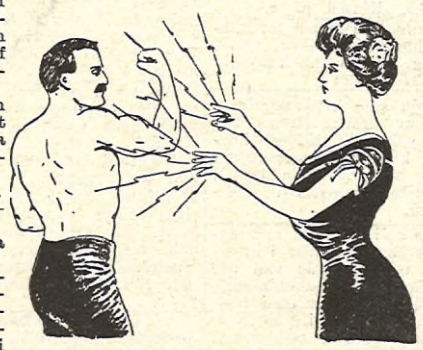

Vi hafva så fulländadt "Ajax"-batteriet, att det leder en ström af elektriskt lif till alla värkande delar, så att den stora strömkraften ledes dit, där den behöfves, och ingen sådan går förlorad.

Heden, Billdal, d. 15 Sept. 1910.

Får härmed meddela, att det batteri, som jag emottog den 17 Juni, har varit till nytta. Jag känner nu ej längre till någon modlöshet eller nervositet, hvarför jag rekommenderar batteriet på det allra bästa som osvikligt medel för ett försvagadt nervsystem.

Högaktningsfullt

(teckn.) **Erhard Johansson.**

Fritt för Eder. Förskaffa vår 80-sidiga, vackert illustrerade bok, som helt säkert skall bli af stort intresse för Eder.

Denna bok afhandlar på ett tydligt sätt allt, som Ni bör veta om elektriciteten, och den skall gifva Eder många goda råd.

Om Ni icke skulle kunna göra oss ett besök, så vilja vi gärna sända den gratis och franko i förseglad kuvert utan firmatryck, om nedanstående kupong med Edert namn och adress inskickas.

Alla förfrågningar besvaras pr omgående utan afgift. Kontorstid kl. 9—6.

Telefoner: Allm. 7648. Rikst. 8903.

Svenska Elektriska Institutet,

(Afdeln. 15), Hamngat. 24, Sthlm.

Var god sänd mig Eder gratisbok.

Namn:.....

Adress: .....

Brunkebergs-Teatern.

Bästa programmen. Bästa lokalen.

Alltid och endast nyheter!

Öfvertyga Eder själf!

"KONSTFLIT"

och

Svenska Mönstertidningen

förnämsta

konstslöjds- och handarbetstidningar.

(Den förra utan, den senare med modebilaga, i öfrigt samma mönsterinnehåll.)

Pris helår, 24 n:r: Konstflit 5 kr., Sv. Mönstertidningen 5.50.

Prenumerera genom bokhandel, postkontor eller direkt från Redaktionen, Djursholms Ösby.

DAMER!

Lärarinnan Frök. Anna Andersson från Stockholm gifver en af sina såväl af pressen som af tusentals elever rekommenderade kurser **tisdagen d. 7 mars å Palace Hotell i Göteborg uti modern borddukning, beredning af finare sallader, kalla rätter, små varma stufningar, fina grön- och mellanrätter, kalla franska såser, lätta frukoträtter, extra fina smörgåsar, smörupplägning i modernaste mönster, serviettbrytning, blomsterutskärning** af rotsaker till dekorering samt en hel del **praktiska råd.** Intet medhafves. Endast 4 dagar. 2½ tim. pr dag. 12—½3 eller 8—½11. **Pris 6 kr. Lättlärdt! Intressant! Modernt!**

OBS!. En ny utförlig receptbok utgifven öfver kursen. Pris 1 kr. Anmälan till portieren personligen eller pr tel.

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»

Finnes hos de flesta specerihandlare samt i min butik

N:r 29 S:t Paulsgatan.

Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Guldmedalj** i Stockholm 1897.

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga ***Linneuppsättningar*** för bosättningar och brudutstyrslar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Berndorfer Ren-Nickel-Kokkärl

BERNDORF REIN-NICKEL

med vidstående fabriksmärke äga inga för hälsan skadliga egenskaper; äro de i längden billigaste kokkärlen; behöfva ej förtennas; angripas ej af soda; återköpas med kr. 4.50 per kg. Lager hos Bosättnings- och Järnaffärer. Priskuranter genom

Max Däumichen, Stockholm.

Vida berömdt

sedan många år är **Dicksons Té** för sin fina arom, sin utomordentliga dryghet och sitt billiga pris. Importeras utan mellanhänder från svensken Axel Dicksons plantager på Ceylon. Finnes det ej hos Eder handlande, så rekvirera direkt. Pris kr. 6, 5 och 4 pr kg., frakt-fritt alla poststationer, när minst 2 kg. köpes. Prof gratis mot 10 öres porto. **Otto Rooth, Sibylleg. 16, Stockholm.**

Handväfda Linneväfnader.

Duktyg o. **Servietter** i damast o. dräll, **Handdukar** alla slag, **Linnelärfter, Näsdukar** m. m. köpes bäst och billigast från

Gestriklands Linneväfveri, Gefle,

(f. d. Kungsäters Linneväfveri).

Priskurant gratis och franko.

Nionde häftet

af **"Moster Emmas" väfbok,** antika, lättväfda mönster i fyra skaft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbeltyger, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbaden.

Äkta Hårnät

bäst och billigast direkt från

Svenska Hårnätsimporten,

adr. **Stockholm Va.**

Stort prof mot 45 öre i frimärken

Personer som lida af gallsten

blifva fullst. botade med gammal bepröfvad husmedicin, som hjälpt hundratals pers. från mångårigt lidande. Recept härå erh. omg. mot insänd. af 2.50 i sv. frimärken und. sign. "Recept mot gallsten". Iduns Exp. Sthlm.

Annonsera i Idun!

NYHET!

Sminker i hvitt och rödt, som gifver åt huden en fullt frisk och naturlig färg. ***Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsgatan, Stockholm.***

Hvarför är Ni flintskallig? Känner Ni då inte **EAU DE QUININE** från ***Ed. Pinaud,*** 18 Place Vendôme, Paris.

Fet-Sill.

Norsk, stor **Ister-Fetsill** säljes à kr. 18: — pr heltunna och kr. 5: 50 pr kvarttunna. **Kolja** à kr. 5: — pr kvarttunna, pr efterkraf.

Forsells Viktualieaffär, Göteborg.

Åberopa denna tidning vid beställning.

Saltgurkor, extra fin inläggning, i träkaggar på 3 kg. 3 kr., 12 kg. 8 kr. Svenska Nypon i 5 och 10 kg. påsar à 1.75 kg. Äkta slungad Bihonung i burkar på 3 och 5 kg. à 1.60 kg. **Bröderna Johanson, Delikatessaffär, *Borås.***

Med detta nummer följa gratisbilagorna: Iduns Mode- & Handarbetstidning n:r 3 och Iduns Romanbilaga nr 7.

Wilhelmssons ... n, 1911.